

Dr. sc. Marin Bonačić*
Dr. sc. Hrvoje Filipović**

ISTRAŽIVANJE O DVOSTRUKIM UHIĆENJIMA KOD PREKRŠAJA NASILJA U OBITELJI ***

Uvođenje obveznih uhićenja kod nasilja u obitelji u SAD-u pokazalo je da je to, među ostalim, dovelo i do povećanja broja tzv. dvostrukih uhićenja, tj. situacija u kojima su obje strane koje sudjeluju u incidentu uhićene pod sumnjom da su počinitelji nasilja. To je dovelo do proučavanja problematike dvostrukih uhićenja, njihovih posljedica i načina kako se ona mogu spriječiti. Dvostruka uhićenja kod nasilja u obitelji u jednom su trenutku prepoznata kao problem i u Republici Hrvatskoj. Prije iznošenja dosadašnjih spoznaja o dvostrukim uhićenjima prvo se izlaže normativni okvir za uhićenje u prekršajnom postupku te za prekršaje nasilja u obitelji. U središnjem dijelu rada iznose se rezultati istraživanja o dvostrukim uhićenjima provedenoga u tri policijske postaje na području Policijske uprave zagrebačke na uzorku svih prekršajnih predmeta pokrenutih prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji u 2021. godini. Na temelju provedenog istraživanja u zaključnim se razmatranjima iznose određeni zaključci o dvostrukim uhićenjima kod prekršaja nasilja u obitelji.

Ključne riječi: uhićenje, dvostruko uhićenje, dvostruko optuženje, nasilje u obitelji, prekršajni postupak

---

* Dr. sc. Marin Bonačić, izvanredni profesor na Katedri za kazneno procesno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; marin.bonacic@pravo.hr; ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0001-9951-0921>

** Dr. sc. Hrvoje Filipović, prof. v. š., Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije – Visoka policijska škola, Zagreb; hfilipovic@fkz.hr; ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-5757-6612>

*** Ovaj je rad sufinancirala Hrvatska zaklada za znanost projektom Hrvatsko prekršajno pravo u europskom kontekstu – izazovi i perspektive (UIP-2020-02-6482). Dio rada temelji se na neobjavljenim materijalima o dvostrukim uhićenjima i procesuiranjima pripremljenima za radionice provedene 2019. godine u okviru projekta EU-a „Izgradnja učinkovitije zaštite: promjena sustava za borbu protiv nasilja prema ženama“ Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova RH.

1. UVOD

Uhićenje osumnjičenika učinkovita je mjera zaštite žrtava kod nasilnih kaznenih djela i prekršaja, pa tako i kod nasilja u obitelji. S obzirom na stav prema uhićenju kod takva nasilja razlikuju se sustavi koji propisuju obvezno uhićenje osumnjičenika, sustavi u kojima je uhićenje preferirana mjera te sustavi u kojima uhićenje nije obvezno te ovisi o ocjeni policijskih službenika koji su izašli na intervenciju. Obvezno uhićenje osumnjičenika temelji se na stavu i empirijskim istraživanjima da se na taj način pokazuje važnost zaštite žrtava nasilja u obitelji te ujedno smanjuje stopa recidivizma kod takvih kaznenih djela i prekršaja, o čemu će biti riječi u sljedećem poglavlju.

Sjedinjene Američke Države bile su predvodnik u uvođenju obveznih uhićenja kod nasilja u obitelji. S vremenom se pokazalo da je uvođenje obveznih uhićenja dovelo do viših stopa uhićenja općenito, ali i do viših stopa uhićenja žena te do viših stopa tzv. dvostrukih uhićenja (engl. *dual arrests*),¹ tj. situacija u kojima obje strane koje sudjeluju u incidentu budu uhićene pod sumnjom da su počinile nasilje. To je dovelo do proučavanja problematike dvostrukih uhićenja, njihovih posljedica i načina kako se ona mogu izbjeći. Kako bi se ona u najvećoj mogućoj mjeri spriječila, u nizu saveznih država Sjedinjenih Američkih Država (SAD) uvedeni su zakoni o tzv. primarnom ili predominantnom agresoru (engl. *primary aggressor laws*) usmjereni na smanjenje stope dvostrukih uhićenja. U SAD-u su u najvećoj mjeri provođena i istraživanja o razlozima dvostrukih uhićenja i njihovim posljedicama na žrtve, kao i o rezultatima zakonodavstva o primarnom agresoru, te će u nastavku ukratko biti izloženi njihovi rezultati.

Republika Hrvatska u svojem zakonodavstvu nije propisala obvezno uhićenje kod kaznenih djela i prekršaja nasilja u obitelji te je odluka o tome prepuštena policijskim službenicima koji izlaze na intervenciju. Međutim i u Hrvatskoj su u jednom trenutku dvostruka uhićenja kod nasilja u obitelji prepoznata kao problem od niza dionika, kao što su Odbor za uklanjanje diskriminacije žena, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova RH i nevladine organizacije (v. *infra* pogl. 4.). Prije razmatranja dvostrukih uhićenja u praksi u trećem dijelu rada uvodno je izložen normativni okvir za uhićenje u prekršajnom postupku i za prekršaje nasilja u obitelji. Nakon toga, u četvrtom dijelu rada, izneseni su podaci i dosadašnje spoznaje o uhićenjima i dvostrukim uhićenjima u praksi, a u petom rezultati istraživanja o dvostrukim uhićenjima provedenoga

---

¹ S obzirom na izvorni naziv prijevod bi bio „dvostruka“ ili „dvojna“ uhićenja. Iako pojam „dvostruka uhićenja“ može dovesti u zabludu jer se može odnositi i na broj uhićenja u nekom predmetu ili na broj uzastopnih uhićenja jedne osobe, autori su se odlučili koristiti ga jer se već ustalio. Navedena uhićenja mogla bi se nazivati i „obostranim“ ili „dvostranim“ uhićenjima, ali bi se u tom slučaju udaljilo od izvornog naziva.

u tri policijske postaje na području Policijske uprave zagrebačke (PU zagrebačke) na uzorku svih predmeta pokrenutih prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji² u 2021. godini. U ukupnom broju predmeta utvrđeno je 46 predmeta u kojima je došlo do dvostrukih uhićenja. Na temelju provedenog istraživanja u zaključnim se razmatranjima iznose zaključci o dvostrukim uhićenjima kod prekršaja nasilja u obitelji, uz navođenje ograničenja istraživanja i naznaku mogućeg smjera budućih istraživanja.

2. PROBLEMATIKA DVOSTRUKIH UHIĆENJA KOD NASILJA U OBITELJI

Kao što je već u uvodu spomenuto, proučavanje dvostrukih uhićenja neodvojivo je povezano s uvođenjem obveznih i preferiranih uhićenja kod nasilja u obitelji u nekim saveznim državama SAD-a. Naime povećanje broja dvostrukih uhićenja bilo je jedna od neželjenih posljedica novouvedenog zakonodavstva³, a to se pokazalo u nizu istraživanja.⁴

Obvezna uhićenja počela su se uvoditi 80-ih godina prošlog stoljeća i do 1991. godine već je 15 saveznih država imalo takvo zakonodavstvo za neke slučajeve obiteljskog nasilja,⁵ a do 2002. godine 23 države.⁶ Navodi se da je do takve izmjene politike doveo pokret zlostavljanih žena iz kasnih 70-ih godina prošlog stoljeća, koji je tražio izmjenu dotadašnje politike policijskog neinterveniranja ili sprječavanja uhićenja u slučajevima nasilja u obitelji.⁷ S druge strane kao neposredan povod za prihvaćanje takva rješenja *Martin* navodi dva razloga: a) kaznenopravne eksperimente iz 1984. godine, koji su sugerirali da uhićenje sprječava buduće nasilje, te b) fiskalne razloge, jer su sudovi zbog (ne) postupanja policijskih odjela utvrđivali odgovornost gradova za nepružanje zaštite pretučenim ženama.⁸

Jedna od država koja je uvela obvezna uhićenja kod nasilja u obitelji bila je savezna država Connecticut 1987. godine. Tri mjeseca nakon uvođenja *Martin* je provela istraživanje o dvostrukim uhićenjima na uzorku svih predmeta nasilja u obitelji u toj državi u prvih šest mjeseci 1988. godine (4138 predmeta),

---

² Narodne novine, br. 70/2017, 126/2019, 84/2021, 114/2022.

³ Martin, M. E., Double Your Trouble: Dual Arrest in Family Violence, *Journal of Family Violence*, vol. 12, br. 2, 1997, str. 140.

⁴ Hirschel, D.; Buzawa, E., Understanding the Context of Dual Arrest With Directions for Future Research, *Violence against Women*, vol. 8, br. 2, 2002, str. 1455.

⁵ Martin, *op. cit.* u bilj. 3, str. 141, citirajući Zora, J., The criminal law of misdemeanor domestic violence 1970-1990. *J. Crim Law Criminol.* 83(1) 1992, str. 46-72.

⁶ Hirschel, D.; Buzawa, E., *op. cit.* u bilj. 4, str. 1451.

⁷ Martin, *op. cit.* u bilj. 3, str. 141.

⁸ *Ibid.*, str. 139 i 140; Hirschel, D.; Buzawa, E., *op. cit.* u bilj. 4, str. 1451.

pri čemu je do dvostrukog uhićenja došlo u 33 % svih predmeta.⁹ Rezultati istraživanja pokazali su da je tipična osoba uhićena u dvostrukom uhićenju mladi muškarac ili žena, koji su zaposleni, nevjenčani, ali žive sa suokrivljenikom/-icom, te su bili uključeni u fizičko nasilje.¹⁰

U istoj je državi 1991. godine provedeno i istraživanje među policijskim službenicima o čimbenicima koji dovode do odluke o dvostrukom uhićenju te su kao najvažniji čimbenici istaknuti: a) dokaz o ozljedama obje stranke; b) neovisno utvrđeno postojanje osnova sumnje za svaku od strana; c) izjava neu-miješanih svjedoka koji upliću obje strane; d) napad na ili ometanje policijskog službenika od jedne ili više strana; te e) zabrane prilaska ili mjera opreza na snazi za jednu od strana, a pozvala ih je druga strana.¹¹

Od samih početaka prepoznate su i štetne posljedice koje dvostruka uhićenja mogu imati na žrtve, od kojih su većina žene. U odnosu na žrtve *Martin*, „navodi obvezu dolaska na sud, stigmu, neugodu i potencijalni gubitak povjerenja u kazneno pravosuđe“.¹² Navodi i da osim do emocionalnih trauma takvo uhićenje može dovesti i do rizika od budućeg nasilja, čak i fatalnih ozljeda, jer se pokazalo da su se jednom uhićene žene suzdržavale od zvanja policije.¹³

Hirschel/ Buzawa dodatno navode i gubitak prava i privilegija povezanih sa statusom žrtve, kao što su prijevoz na sigurnu lokaciju, privremeni smještaj u skloništu, izdavanje zabrane pristupa i sudjelovanje u programima pomoći žrtvama i osnaživanja, gubitak posla te financijske teškoće. Uz to navode i da će žrtva nekada, iako nije kriva, sklopiti i nagodbu kako bi ubrzala postupak i umanjila potencijalnu opasnost za sebe i djecu.¹⁴

I zadnje, kao štetna posljedica za žrtvu navodi se i osuda nakon dvostrukog uhićenja jer se u praksi ne ostvaruje zamisao da će sud utvrditi tko je počinitelj, a tko žrtva.¹⁵ Takva presuda može imati i daljnje posljedice te biti korištena protiv žrtve u postupku određivanja skrbništva nad djecom.¹⁶

Jedan od načina sprječavanja neopravdanih dvostrukih uhićenja jesu zakoni o tzv. primarnom ili predominantnom agresoru. Prva savezna država u

---

⁹ *Ibid.*, str. 146.

¹⁰ *Ibid.*, str. 152.

¹¹ Finn, M. A. *et al.*, Dual Arrest Decisions in Domestic Violence Cases: The Influence of Departmental Policies, *Crime & Delinquency*, vol. 50, br. 4, 2004, str. 567, citirajući Connecticut Department of Public Safety (1991), *Study of family violence incidents which result in arrest of both parties*, str. 3.

¹² Martin, *op. cit.* u bilj. 3, str. 154

¹³ *Ibid.*, citirajući Abel, E. M.; Suh, E. K., Use of police services by battered women, *Social Work*, 32 (November-December), str. 526-528.

¹⁴ Hirschel, D.; Buzawa, E., *op. cit.* u bilj. 4, str. 1459.

¹⁵ Chesnut, S., The Practice of Dual Arrests in Domestic Violence Situations: Does it accomplish anything?, *Mississippi Law Journal*, vol. 70, br. 3, 2001, str. 976.

¹⁶ *Ibid.*, str. 977. Hirschel, D.; Buzawa, E., *op. cit.* u bilj. 4, str. 1459.

SAD-u koja je uvela takav zakon bila je država Washington 1985. godine, a trenutačno 35 saveznih država ima takvo zakonodavstvo.¹⁷ Svi zakoni svode se na identifikaciju „primarnog agresora“ kako bi se uhitila samo ta osoba, ali se kriteriji za njegovo utvrđenje razlikuju. Godina donošenja prvog zakona o primarnom agresoru pokazuje da je donošenje takvih zakona teklo usporedno s donošenjem pravila o obveznim ili preferiranim uhićenjima.

Hirschel/McCormack/Buzawa objavili su tablicu država sa zakonima o primarnom agresoru te se na temelju te tablice mogu utvrditi pravila za određivanje primarnog ili (pre)dominantnog agresora. Važno je da se ne treba uvijek raditi o „prvom“ agresoru, odnosno o osobi koja je započela sukob, nego npr. zakon Wisconsina izričito propisuje da „predominantni agresor znači najznačajniji, ali ne nužno prvi agresor“, a zakon Kalifornije da je to „najznačajniji, a ne prvi agresor“. Uz to zakoni sadrže niz kriterija koji se uzimaju u obzir prilikom utvrđenja tko je primarni agresor.¹⁸

Čak i pri primjeni zakona o primarnom agresoru moguće je da dođe do dvostrukog uhićenja jer policijski službenici ne mogu utvrditi tko je primarni agresor. *Hirschel/Buzawa* navode da je to „osobito vjerojatno u slučaju kada postoje lakše tjelesne ozljede obje stranke, a nema oružja ili svjedoka i nema povijesti nasilja ijedne od stranaka“.¹⁹ Dodatno kao problem navode i utvrđivanja primarnog agresora u istospolnim vezama, zbog slične fizičke snage,²⁰ te slučajeve kada je žena primarni agresor pa policijski službenik uhićuje obje strane zbog političkog i organizacijskog pritiska da se ne uhićuju žene.²¹ Kao dodatne razloge za dvostruka uhićenja *Miller* navodi nedostatak osposobljavanja policijskih službenika i sredstava za detaljniju istragu predmeta nasilja u obitelji te njihov stav da je bolje da sud odluči o tome tko je započeo nasilje, a tko postupao u nužnoj obrani.²²

---

¹⁷ Hirschel, D.; McCormack, P. D.; Buzawa, E., A 10-Year Study of the Impact of Intimate Partner Violence Primary Aggressor Laws on Single and Dual Arrest, *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 36, br. 3-4, 2021, str. 1358.

¹⁸ *Ibid.*, str. 1359-1365.

¹⁹ Hirschel, D.; Buzawa, E., *op. cit.* u bilj. 4, str. 1450.

²⁰ *Ibid.*

²¹ *Ibid.*, str. 1460.

²² Finn, M. A. *et al.*, *op. cit.* u bilj. 11, str. 567, citirajući Miller, S. L., The paradox of women arrested for domestic violence; Criminal justice professionals and service providers respond, *Violence Against Women*, vol 7, br. 12, 2001, str. 1339-1376.

3. NORMATIVNI OKVIR

3.1. Uhićenje u prekršajnom postupku

Pretpostavke za uhićenje u prekršajnim postupcima uređene su Ustavom RH²³ i Prekršajnim zakonom.²⁴ Ustav, kao temeljni izvor prava, propisuje pravilo da nitko ne može biti uhićen ili pritvoren bez pisanoga, sudbenog i na zakonu utemeljenog naloga, a kao iznimka je propisano da redarstvo može uhititi osobu protiv koje postoji osnovana sumnja da je počinila teško kazneno djelo određeno zakonom (čl. 24. st. 1. i 2. Ustava).

Prekršajni zakon (PZ) u članku 134. propisuje da je policija ovlaštena uhititi osobu zatečenu u počinjenju prekršaja propisanog zakonom ako postoje razlozi za zadržavanje. Prvi uvjet za uhićenje jest „zatjecanje“ osobe u počinjenju prekršaja. Za razliku od Zakona o kaznenom postupku²⁵ (čl. 106. st. 2. ZKP-a) PZ ne definira kada se smatra da je osoba zatečena u prekršaju te se predlaže sagledavanje i tumačenje odredbe o uhićenju zajedno s čl. 86. st. 2. PZ-a.²⁶ Za navedenu odredbu ističe se da je dvosmislena i da se može tumačiti na način „da je za uhićenje dovoljno da je osobu u prekršaju zatekao bilo tko, pa i sama žrtva – oštećenik“.²⁷

Autori smatraju da su osnove sumnje i postojanje razloga za zadržavanje ključni za zaštitu žrtve nasilja u obitelji u prekršajnom postupku te predlažu da se po uzoru na članak 107. ZKP-a uvede još jedna osnova za uhićenje: ako postoje osnove sumnje da je osoba počinila prekršaj te neki od razloga za zadržavanje.²⁸ U suprotnome, gramatičkim tumačenjem navedene odredbe, u brojnim slučajevima nasilja u obitelji počinitelji takvih prekršaja ne bi mogli biti uhićeni samo zato što

---

²³ Narodne novine, br. 56/1990, 135/1997, 08/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010, 5/14.

²⁴ Narodne novine, br. 107/2007, 39/2013, 157/2013, 110/2015, 70/2017, 118/2018.

²⁵ Narodne novine, br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 121/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014, 70/2017, 126/2019, 126/2019, 130/2020, 80/2022 (dalje: ZKP).

²⁶ Filipović, H.; Trivunović, V., Uhićenje kao mjera osiguranja nazočnosti okrivljenika u prekršajnom postupku de lege lata – de lege ferenda, *Hrvatska pravna revija*, br. 2, 2014, str. 87.

²⁷ Gržin, M., Zatjecanje kao uvjet za uhićenje u prekršajnom pravu Republike Hrvatske u komparaciji s prekršajnim zakonodavstvom Sjedinjenih Američkih Država, *Policija i sigurnost*, vol. 28, br. 2, 2019, str. 226.

²⁸ Filipović i Trivunović predložili su da policija može uhititi osobu za koju postoje *osnove sumnje* da je počinila prekršaj i da postoje razlozi za zadržavanje, i to: (1) postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će pobjeći; (2) postoji opasnost da će uništiti, sakriti, izmijeniti ili krivotvoriti dokaze ili tragove važne za prekršajni postupak ili da će ometati prekršajni postupak utjecajem na svjedoke ili sudionike; (3) osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti istovrsni prekršaj (Filipović, H.; Trivunović, V., *op. cit.*, u bilj. 26, str. 90). Slično predlaže Gržin, koji bi zbog blaže prirode prekršaja propisao zahtjev postojanja „osnovane sumnje“ kao višeg stupanja krivnje (Gržin, M., *op. cit.* u bilj. 27, str. 226-227).

su se udaljili s mjesta počinjenja prekršaja prije dolaska policije, bez obzira na to što i dalje postoji opasnost ponavljanja djela kao razlog za zadržavanje.

Razlozi za zadržavanje propisani su u čl. 135. Zakona: a) postoje okolnosti koje upućuju na opasnost da će osoba pobjeći, b) postoji tzv. *koluzijska* opasnost, ili c) tzv. *iteracijska* opasnost. Od samog početka primjene Prekršajnog zakona javio se prijepor kako na stručnoj razini tako i na provedbenoj razini je li mogućnost uhićenja ograničena samo na prekršaje protiv javnog reda i mira, prekršaje vezane za nasilje u obitelji, prekršaje vezane za sprječavanje nereda na sportskim natjecanjima ili druge prekršaje za koje se može izreći kazna zatvora ili novčana kazna veća od 10 000 kuna, što je ograničenje za zadržavanje iz članka 135. stavka 1. PZ-a. Kako je bilo razlika u postupanju tužitelja, doneseno je više pojašnjenja u vidu naputaka.²⁹ Od tada je praksa postupanja potpuno ujednačena te se primjenjuje navedeno ograničenje. Iz perspektive zaštite ljudskih prava i načela razmjernosti bolje da se primjenjuje i ograničenje mogućnosti uhićenja na prekršaje određene vrste i težine.

Za razliku od toga u Zakonu o prekršajima iz 2002. godine nije postojalo ograničenje u odnosu na opasnost od bijega i koluzijsku opasnost, nego samo za iteracijsku opasnost, te se za mogućnost uhićenja tražilo da se radi o prekršaju za koji se može izreći kazna zatvora ili novčana kazna od 2000 kuna ili veća (čl. 145. st. 1. i čl. 146. st. 1. t. 1.-3. ZOP-a).³⁰ Bez daljnjeg elaboriranja koje je rješenje bolje može se zaključiti da postoje nejasnoće u odredbama Prekršajnog zakona o uhićenju i da se moralo posegnuti za napucima kako bi se razriješili prijepori u tumačenju.³¹

Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji³² sadrži upute za postupanje koje se posredno odnose i na uhićenje te propisuje da je policija, među

---

²⁹ Npr. „U čl. 135. se kao uvjet za određivanje zadržavanja uz prekršaje protiv javnog reda i mira, prekršaje vezane uz nasilje u obitelji ili prekršaje uz koje se može izreći i kazna zatvora ili novčana kazna veća od 10.000 kuna, navode i prekršaji vezani za sprječavanje nereda na sportskim natjecanjima čime se otvara mogućnost da se počinitelj prekršaja propisanog Zakonom o sprječavanju nereda na sportskim natjecanjima uhiti u smislu čl. 134. Prekršajnog zakona, ako postoje razlozi za zadržavanje predviđeni čl. 135. Prekršajnog zakona.“ Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije, 511-01-51/7-32664/33-13 od 27. 12. 2013.

³⁰ Za povijesni pregled razvoja pretpostavki za uhićenje u prekršajnom postupku od 1973. godine vidi Filipović, H.; Trivunović, V., *op. cit.*, u bilj. 26, str. 86.

³¹ U konkretnom slučaju tumačenje je u korist osumnjičenika protiv kojih se primjenjuje uhićenje. Međutim uzimajući u obzir presudu Europskog suda za ljudska prava *Amuur protiv Francuske* (zahtjev br. 19776/92, od 25. 6. 1996.), prema kojoj neobjavljena okružnica (jedini tekst u relevantno vrijeme) nije predstavljala „zakon“ dovoljne „kvalitete“ jer se spomenuta okružnica sastojala, po samoj svojoj prirodi, od uputa koje je ministar unutarnjih poslova dao prefektima i glavnim policajcima, pitanje je trebaju li se dvojbe u primjeni mjera iz PZ-a rješavati napucima.

³² Donesen zaključkom Vlade RH od 19. 6. 2019. Dostupan na stranicama Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku: <https://mrosp.gov.hr/UserDocsImages/do->

ostalim, dužna žurno doći na mjesto događaja i pružiti potrebnu intervenciju te primjenom policijskih ovlasti prekinuti nasilnički čin, odnosno spriječiti počinitelja nasilja u daljnjem nasilnom ponašanju i poduzeti mjere i radnje s ciljem trenutačne zaštite žrtve (žrtava) od daljnjeg nasilja.³³ Uz to propisano je i da je policija, kada su ispunjeni zakonski uvjeti, dužna privedi počinitelja nasilja suda ili pritvorskom nadzorniku.³⁴ Protokol propisuje da je cilj postupanja policije pružanje odgovarajuće zaštite i potpore žrtvi, učinkovito otkrivanje počinitelja, prikupljanje dokaza i procesuiranje počinitelja.³⁵

Treba reći i da je prvi Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji iz 2005. godine³⁶ sadržavao drugačiju formulaciju. Protokol je propisivao obvezu policije se u slučaju zaprimanja dojave o nasilju u obitelji ili zahtjeva za pomoć osobe izložene tom nasilju žurno i bez odgode uputi na mjesto događaja, kad je moguće, najmanje dva policijska službenika/-ce (po mogućnosti različitog spola) radi pružanja intervencije, tj. provjere dojave ili zahtjeva (provjeru je potrebno izvršiti i u slučaju zatvorenog stana/kuće). Temeljem uvida u zatečeno stanje službenici su trebali odmah poduzeti mjere i radnje u cilju trenutačne zaštite i pružanja potrebne zdravstvene i druge pomoći osobi oštećenoj nasiljem te sprječavanja počinitelja u daljnjem nasilničkom ponašanju.³⁷ Uz to, među ostalim, bila je propisana obveza „privedi počinitelja nasilja u obitelji u prostor policije radi zadržavanja“, uz podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka (i prijedloga za određivanje zadržavanja do nastupanja okrivljenika na izvršenje kazne te mjera opreza) ili podnošenje kaznene prijave.³⁸ Iako se radi o pravilu koje upućuje na obvezno uhićenje osumnjičenika za nasilje u obitelji (model obveznog uhićenja), s obzirom na zakonske odredbe višeg ranga, koje traže ispunjenje dodatnih materijalnopравnih pretpostavki za uhićenje, tadašnje uređenje može se okarakterizirati kao model u kojem je uhićenje bilo preferirani način postupanja.

Širi normativni okvir, koji utječe i na mjeru uhićenja kod nasilja u obitelji, čine Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava³⁹, Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni

---

kumenti/MDOMSP%20dokumenti/PROTOKOL%20O%20POSTUPANJU%20U%20SLUCU%20C4%8CAJU%20NASILJA%20U%20OBITELJI.pdf (15. 10. 2022.).

³³ I. Postupanje nadležnih tijela, 1. Policija, toč. 1. i 2.

³⁴ *Ibid.* toč. 16.

³⁵ I. Postupanje nadležnih tijela, 1. Policija.

³⁶ Vlada RH usvojila ga je 15. 9. 2005. te je izmijenjen i dopunjen 7. 9. 2006.

³⁷ 1. Obveze nadležnih tijela: a) Policija, toč. 1. i 3.

³⁸ *Ibid.*, toč. 3.

³⁹ Narodne novine – međunarodni ugovori, br. 18/1997, 6/1999, 14/2002, 13/2003, 9/2005, 1/2006, 2/2010, 13/2017.

Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP⁴⁰ (Direktiva 2012/29/EU) te Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (tzv. Istanbulska konvencija).⁴¹ Razmatranje tih izvora prelazi okvire ovog rada pa će u nastavku njihova važnost za postupanje u slučajevima nasilje u obitelji biti iznesena samo u najkraćim crtama. Prema Europskoj konvenciji o ljudskim pravima dužnost zaštite žrtava razmatra se u okviru pozitivne obveze države da zaštiti živote ljudi ako vlasti znaju ili bi trebale znati za stvarni ili neposredan rizik.⁴²

Na žrtve se primjenjuje Direktiva 2012/29/EU, koja je transponirana u Zakon o kaznenom postupku, a čije se odredbe sukladno članku 82. stavku 3. primjenjuju i u Prekršajnom zakonu. Direktiva, među ostalim, u čl. 1. propisuje da je njezin cilj osigurati da žrtve kaznenih djela dobiju odgovarajuće informacije, potporu i zaštitu i da im bude omogućeno sudjelovanje u kaznenim postupcima te da države članice osiguravaju da se žrtve priznaju kao žrtve i da se prema njima postupa s poštovanjem, na osjećajan, primjeren, stručan i nediskriminirajući način. U odnosu na obveze iz Direktive uhićenje se može smatrati jednom od najučinkovitijih mjera zaštite žrtve jer trenutačno udaljava počinitelja od žrtve.⁴³

Na žrtve nasilja u obitelji primjenjuje se i tzv. Istanbulska konvencija. Sukladno čl. 1. svrha je Konvencije, među ostalim, zaštititi žene od svih oblika nasilja te spriječiti, progoniti i ukloniti nasilje nad ženama i nasilje u obitelji te izraditi sveobuhvatni okvir, politike i mjere za zaštitu i pomoć svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (čl. 1.). Za dvostruka uhićenja najvažniji je članak 50. Konvencije, koji propisuje da će stranke poduzeti potrebne zakonodavne i druge mjere kako bi osigurale da tijela odgovorna za provedbu zakona žurno odgovore na sve oblike nasilja obuhvaćene područjem primjene Konvencije te da na odgovarajući način pruže žrtvama primjerenu i trenutačnu zaštitu.

S obzirom na sve navedeno može se zaključiti da policija, ako ne postupa na temelju naloga, u prekršajnom postupku nema obvezu uhititi osumnjičeni-ka, nego o tome odlučuje slobodno, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja i obvezu zaštite žrtve (diskrecijski model).

---

⁴⁰ Sl. list Europske unije, L 315/57.

⁴¹ Potpisana 11. svibnja 2011. u Istanbulu, u RH stupila na snagu 1. listopada 2018. godine (Objava o stupanju na snagu Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, Narodne novine – međunarodni ugovori, br. 4/2018).

⁴² V. detaljnije Filipović, H., „Predvidljivost događaja kao kriterij“ u judikaturi Europskog suda za ljudska prava - jesu li vlasti znale ili su trebale znati za stvarni ili neposredni rizik, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, Zagreb, vol. 26, br. 1, 2019, str. 29-58.

⁴³ Ivičević Karas, E., Burić, Z., Filipović, H. Prva iskustva policijskih službenika u provođenju pojedinačne procjene žrtava kaznenih djela, *Policija i sigurnost*, vol. 28, br. 4, 2019, str. 482-483.

3.2. Prekršaji nasilja u obitelji

Kako se istraživanje bavi dvostrukim uhićenjima kod prekršaja nasilja u obitelji, u ovom je dijelu potrebno ukratko izložiti obilježja tih prekršaja. Nasilje u obitelji propisano je u čl. 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, a kažnjivo je prema člancima 22.–24. istog zakona. Prema zakonskoj odredbi nasilje u obitelji javlja se u šest oblika: a) primjena fizičke sile uslijed koje nije nastupila tjelesna ozljeda (čl. 10. toč. 1.), b) tjelesno kažnjavanje ili drugi načini ponižavajućeg postupanja prema djeci (čl. 10. toč. 2.), c) psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost (čl. 10. toč. 3.), d) spolno uznemiravanje (čl. 10. toč. 4.), e) ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim приходima ili imovinom stečenom osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci (čl. 10. toč. 5.), f) zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje (čl. 10. toč. 6.).

Razgraničenje kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji u odnosu na prekršaj prelazi okvire ovoga rada te se može samo uputiti na druge autore koji su se time bavili.⁴⁴ *Martinjak/ Filipović* tako zaključuju da postoji nekoliko ključnih kriterija koji doprinose njihovu jasnijem razgraničenju u praksi te navode da je prvi svakako intenzitet nasilničkog ponašanja u obitelji koji se odnosi na količinu i težinu primijenjenog nasilja, koji uključuje i dva pomoćna kriterija: primijenjena sredstva i ozbiljnost i težina nastalih tjelesnih ozljeda, a drugi kontinuitet činjenja nasilja.⁴⁵

4. DVOSTRUKA UHIĆENJA U PRAKSI

4.1. Uhićenja u praksi

Podaci MUP-a na području svih policijskih uprava pokazuju da je za prekršaje iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji 2018. godine određeno 6164 uhićenja, 2019. godine 5992 uhićenja, 2020. godine 5178 uhićenja i 2021. godine 4891 uhićenje. Uspoređujući prvo razdoblje, kada je bilo spomenutih 6164 uhićenja, sa zadnjim razdobljem, kada je bilo 4891 uhićenje, vidljiv je pad od

---

⁴⁴ V. detaljnije Škorić, M.; Rittossa, D., Nova kaznena djela nasilja u Kaznenom zakonu, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 22, br. 2, 2015, str. 483-521.

⁴⁵ Martinjak, D.; Filipović, H., Prekršajna ili kaznena odgovornost u slučaju nasilja u obitelji, *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, Zagreb, vol. 26, broj 2/2019, str. 638 i 639.

20,65 % (Tablica 1). Nadalje, kad uspoređujemo referentne godine, vidljiv je omjer prema spolu, pa su tako počinitelji većinom muškarci, i to u 2018. njih 85,69 %, u 2019. njih 85,03 %, u 2020. njih 85,19 % i u 2021. njih 85,12 %. Pripadnice ženskog spola zastupljene su prema podacima s udjelom od 14,31 do 14,97 % i zaista su rijetki podaci u kojima su rezultati ovako konstantni za cijelo promatrano razdoblje kao kod uhićenja kod nasilja u obitelji.

Tablica 1.

**UHIĆENJA KOD PREKRŠAJA NASILJA U OBITELJI NA PODRUČJU
SVIH POLICIJSKIH UPRAVA U RAZDOBLJU OD 2018. DO 2021.**

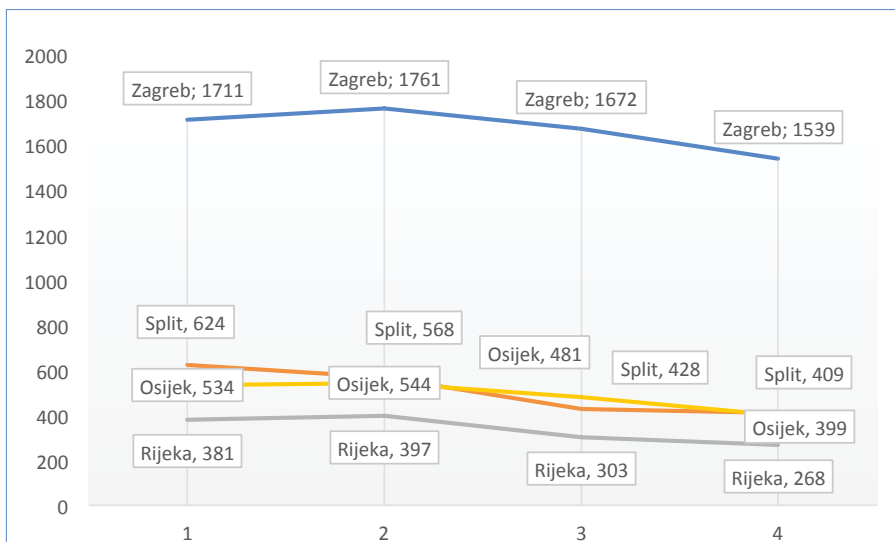
Policajska uprava	2018.			2019.			2020.			2021.			ukupno
	M	Ž	Σ	M	Ž	Σ	M	Ž	Σ	M	Ž	Σ	
bjelovarsko-bilogorska	151	11	162	169	16	185	117	10	127	128	9	137	611
brodsko-posavska	142	8	150	145	20	165	117	13	130	125	12	137	582
dubrovačko-neretvanska	80	20	100	71	14	85	84	16	100	78	10	88	373
istarska	101	17	118	99	6	105	89	7	96	94	11	105	424
karlovačka	143	14	157	160	30	190	123	13	136	104	14	118	601
koprivničko-križevačka	106	16	122	90	10	100	127	9	136	125	9	134	492
krapinsko-zagorska	101	6	107	73	10	83	62	4	66	61	8	69	325
ličko-senjska	144	38	182	115	32	147	99	23	122	97	17	114	565
međimurska	198	19	217	211	13	224	133	7	140	152	7	159	740
osječko-baranjska	455	79	534	487	57	544	426	55	481	350	49	399	1958
požeško-slavonska	89	12	101	74	11	85	73	15	88	76	15	91	365
primorsko-goranska	323	58	381	330	67	397	255	48	303	222	46	268	1349
sislačko-moslavačka	124	12	136	107	17	124	83	13	96	92	12	104	460
splitsko-dalmatinska	519	105	624	455	113	568	352	76	428	340	69	409	2029
šibensko-kninska	105	34	139	131	31	162	69	16	85	49	9	58	444
varaždinska	345	52	397	312	54	366	252	54	306	218	51	269	1338
virovitičko-podravska	189	11	200	185	22	207	173	22	195	191	27	218	820
vukovarsko-srijemska	203	25	228	189	25	214	163	30	193	161	23	184	819
zadarska	315	83	398	229	51	280	232	46	278	241	50	291	1247
zagrebačka	1449	262	1711	1463	298	1761	1382	290	1672	1259	280	1539	6683
Ukupni zbroj	5282 85,69 %	882 14,31 %	6164 100 %	5095 85,03 %	897 14,97 %	5992 100 %	4411 85,19 %	767 14,81 %	5178 100 %	4163 85,12 %	728 14,88 %	4891 100 %	22225

Izvor: <https://mup.gov.hr/statistika-228/228>

Prethodno izloženi podaci pokazuju trend pada broja uhićenja kako na cijelom području Republike Hrvatske tako i na razini pojedinih policijskih uprava. U nastavku će biti prikazan trend u četiri najveće policijske uprave, pa je tako, kad se uspoređuje prvo promatrano razdoblje PU zagrebačke iz 2018. godine, u kojem je bilo 1711 uhićenja, i zadnje iz 2021., kada je bilo 1539 uhićenja, vidljiv pad od 10,05 %. U PU primorsko-goranskoj u 2018. zabilježeno je 381 uhićenje, a 2021. 268 uhićenja, što je pad od 29,66 %. U PU splitsko-dalmatinskoj u 2018. bilo je 624 uhićenja, a 2021. 409 uhićenja, što je pad od čak 34,46 %, a u PU osječko-baranjskoj u 2018. bilo je 534 uhićenja, a 2021. 399, što je pad od 25,28 % (Grafikon 1).

Grafikon 1.

BROJ UHIĆENJA NA PODRUČJU PU ZAGREBAČKE, PU PRIMORSKO-GORANSKE, PU SPLITSKO-DALMATINSKE I PU OSJEČKO-BARANJSKE

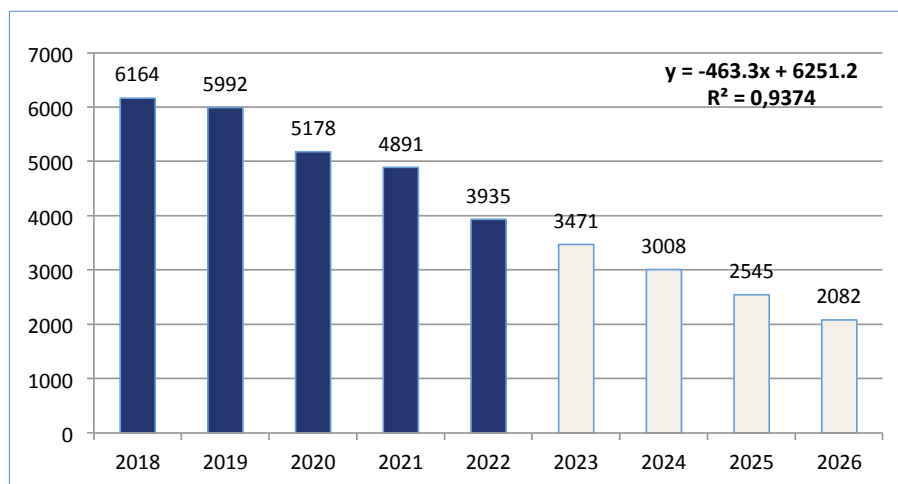

U sljedećem grafikonu vidljiva je projekcija kretanja brojnosti uhićenja, koje bi trebalo biti stalno u padu prema izračunu linearnog trenda, što je svakako obećavajuće u pogledu smanjenja svih uhićenja te je u korelaciji s brojem smanjenja prekršaja nasilja u obitelji. Zasluge za pad broja prekršaja imaju svakako kampanje koje se provode protiv nasilja u obitelji, stroži zakonodavni okvir, učinkovito postupanje tijela kaznenog progona, izricanje adekvatnih kazni i dr. Linearni trend ne sadrži napredna softverska rješenja s umjetnom inteligencijom, ali jasno pokazuje daljnji pad broja uhićenja iz svakog prethod-

nog razdoblja. Tako, kada uspoređujemo 2018. s 2019., vidljiv je pad od 2,79 %, 2019. s 2020. pad od 13,58 %, 2020. s 2021. pad od 5,54 %, 2021. s 2022. pad je čak 19,55 %, a takva se projekcija nastavlja i dalje, pa bi u 2023. pad u odnosu na prethodnu godinu trebao biti 11,79 % (Grafikon 2).

Grafikon 2.

LINEARNI TREND PRIMJENE UHIĆENJA NA TEMELJU ČL. 10. ZAKONA O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI NA PODRUČJU SVIH POLICIJSKIH UPRAVA U DRŽAVI

Iz podataka objavljenih u godišnjim izvješćima o radu Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova moguće je izračunati stopu uhićenja kod prekršaja nasilja u obitelji i ona iznosu 60 % u 2018. godini (6164 uhićenja na 10 272 prijavljenih osoba),⁴⁶ 62,02 % u 2019. godini (5971 uhićenja na 9626 prijavljenih osoba)⁴⁷ i 60,25 % u 2020. godini (5145 uhićenja na 8539 optuženih osoba).⁴⁸ Za navedene godine moguće je izračunati i stopu zadržavanja u odnosu na uhićenje te ona iznosi 11,11% u 2018. godini, 9,89 % u 2019. godine te 10,18 % u 2020. godini. Nažalost, u izvješćima se podaci ne unose ujednačeno te stoga podaci u tablici nisu potpuni, u izvješću za 2021. godinu uopće se ne iznose podaci o uhićenjima i zadržavanjima.⁴⁹

⁴⁶ Izvješće o radu za 2018. godinu, str. 94 i 95.

⁴⁷ Izvješće o radu za 2019., str. 95.

⁴⁸ Izvješće o radu za 2020. godinu, str. 72.

⁴⁹ Izvješće o radu za 2021. godinu.

Iz izloženih podataka može se zaključiti da se kod prekršaja nasilje u obitelji uhićenje određuje protiv otprilike 60 % prijavljenih osoba, što se može ocijeniti visokom stopom, ali ne i neopravdanom, jer je u tim slučajevima potrebno počinitelja odvojiti od žrtve, koja je pretrpjela razne oblike nasilja, počevši od psihičkog, fizičkog i ostalih oblika.

Tablica 2.

PRIJAVLJENE OSOBE, UHIĆENJA I ZADRŽAVANJA KOD
PREKRŠAJA NASILJA U OBITELJI 2018.-2021.

Godina	Prijavljene osobe	Muškarci / žene	Broj uhićenja	Postotak uhićenja	Muškarci / žene	Zadržavanje	Muškarci / žene	Zadržavanja / uhićenja
2018.	10 272	7983 / 2289	6164	60 %	5282 / 882	685	629 / 56	11,11 %
2019.	9626	7503 / 2123	5971	62,02 %	/	591	/	9,89 %
2020.	8539	6601 / 1938	5145	60,25 %	4381 / 764	524	477 / 47	10,18 %
2021.	8368	6402 / 1966	/	/	/	/	/	/

U tom kontekstu mogu biti zanimljivi podaci o uhićenjima od 2005. do 2008. godine, koji pokazuju niže postotke uhićenja kod intervencija zbog nasilničkog ponašanja u obitelji. Pritom treba napomenuti da se uzorak razlikuje od prethodnog jer su u tablici koja se odnosi na razdoblje od 2005. do 2008. navedeni podaci i za kaznena djela nasilničkog ponašanja u obitelji.

Tablica 3.

PRIJAVLJENE OSOBE I UHIĆENJA KOD NASILNIČKOG PONAŠANJA
U OBITELJI 2005.–2008.⁵⁰

Godina	Prijavljene osobe	Uhićene osobe	Postotak uhićenja
2005.	15 696	5998	38,21
2006.	16 433	6263	40,99
2007.	17 391	6161	35,25
2008. ⁵¹	16 169	6706	41,47

⁵⁰ Republika Hrvatska Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova: Izvješće o radu za 2005. godinu, Zagreb, ožujak 2006., str. 36 i 37; Izvješće o radu za 2006. godinu, Zagreb, ožujak 2007., str. 70; Izvješće o radu za 2007. godinu, Zagreb, ožujak 2008., str. 60; Izvješće o radu za 2008. godinu, Zagreb, ožujak 2009., str. 63 i 64.

⁵¹ Podaci su izneseni samo za nasilničko ponašanje u obitelji.

4.2. Dvostruka uhićenja

U istraživanju provedenom 2010. godine „Istraživanje iskustva žena žrtava nasilja u obitelji s radom državnih tijela obuhvaćenih protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji“ praksa dvostrukih uhićenja nije bila istaknuta kao problem u praksi.⁵² Za razliku od toga, u istraživanju „Implementacija hrvatskog zakonodavstva vezanog uz partnersko nasilje. Izvještaj o ljudskim pravima“,⁵³ čiji su rezultati objavljeni 2012. godine, istaknuto je da su dvostruka uhićenja široko rasprostranjena po Hrvatskoj.⁵⁴ Kao razlozi za to navedeni su normativno uređenje Zakona, koji „vrlo poopćenom terminologijom klasificira psihičko i ekonomsko nasilje kao nasilje u obitelji, a ta se odredba primjenjuje na štetu žrtve bez obzira na opasnost koju počinitelj nasilja predstavlja za žrtvinu sigurnost. U praksi, to znači da se žrtva koja je verbalno izvrijeđala svog počinitelja, može procesuirati i odgovarati, pored zlostavljača koji ju je fizički pretukao.“ Kao drugi razlog navedeno je to što policija sustavno ne identificira primarnog agresora u slučajevima nasilja u obitelji. Umjesto da policija odredi primarnog agresora i utvrdi obrambene ozljede, policija to obično prepušta sucima i liječnicima. Kao rezultat toga mnoge su žrtve suočene ne samo s vrlo mogućim uhićenjem ukoliko potraže pomoć već i s optužbama i kažnjavanjem jer su se branile od napada. Istaknuto je i da utjecaj dvostrukih uhićenja i procesuiranja može imati devastirajući efekt jer nakon kažnjavanja žrtva vjerojatno neće opet tražiti pomoć od pravosudnog sustava.⁵⁵ Također, istaknuto je da su intervjui pokazali da policija nije dovoljno educirana o potrebi identificiranja primarnog agresora i procjeni obrambenih ozljeda.⁵⁶

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova upozoravala je u nizu izvješća na problem dvostrukih uhićenja. U svojem izvješću o radu za 2011. godinu Pravobraniteljica je upozorila na potrebu izgradnje svijesti o primjeni rodno osjetljivog pristupa prema ženama koje su ujedno suosumnjičene za djelo na-

---

⁵² Istraživanje je proveo Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova u suradnji s Autonomnom ženskom kućom Zagreb i 10 drugih nevladinih organizacija za pomoć ženama žrtvama nasilja u obitelji u razdoblju od srpnja do prosinca 2010. godine te se temelji na odgovorima 333 žene žrtve nasilja u obitelji. Izvješće je objavljeno u Izvješću o radu Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova za 2010. godinu.

⁵³ Istraživanje su proveli Autonomna ženska kuća Zagreb, *The Advocates for Human Rights* i *Bulgarian Gender Research Foundation* u listopadu 2010. i veljači 2011. godine. U istraživanju je provedeno 67 intervjua s predstavnicama organizacija civilnog društva, radnicama skloništa i državnih domova, žrtvama nasilja, zaposlenima u centrima za socijalnu skrb, policijom, sucima, državnim odvjetnicima, odvjetnicima, zdravstvenim djelatnicima i zaposlenima u zatvorskom sustavu u 11 gradova.

⁵⁴ *Ibid.*, str. 8.

⁵⁵ *Ibid.*

⁵⁶ *Ibid.*, str. 21.

silja u obitelji te na to da se primjena pojedinih zakonskih instituta, kao što su uhićenje ili zadržavanje, prilagoditi konkretnoj situaciji.⁵⁷ U izvješću za 2012. godinu navela je da iz pritužbi proizlazi da „ovlaštene osobe na jednak način tretiraju počinitelja i žrtvu obiteljskog nasilja, te ih oboje privode, određuju uhićenje i podižu optužni prijedlog“, te istaknula da to nije pravilno postupanje, i to iz dva razloga: a) jer se pažljivom analizom iskaza sudionika i dokaza može nedvojbeno zaključiti radi li se o sukrovcima ili o nasilniku i žrtvi koja je postupala u samoobrani, te b) čak i ako se radi o sukrovcima, nije potrebno lišavati slobode oboje, jer se daljnji nastavak nasilja (osobito ako su partneri sami u domu) sprječava time što se privede samo jednu osobu.⁵⁸

Odbor za uklanjanje diskriminacije žena u svojim je Zaključnim primjedbama o Četvrtom i petom periodičnom izvješću za Hrvatsku 2015. godine,⁵⁹ među ostalim, izrazio osobitu zabrinutost zbog „prakse dvostrukih uhićenja u sklopu koje se, uz pretpostavljene počinitelje nasilja, uhićuju i žene koje su žrtve nasilja u obitelji, a povremeno ih se i sankcionira zbog verbalnih uvreda ili samoobrane“ (toč. 18. c). Podsjećajući na svoju Opću preporuku br. 19 o nasilju nad ženama, Odbor je pozvao Republiku Hrvatsku da ukine takvu praksu dvostrukih uhićenja u slučajevima nasilja u obitelji (toč 19.c). Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2017. do 2022. godine⁶⁰ spominje primjedbu Odbora za uklanjanje diskriminacije žena, ali ne sadrži ikakve mjere za rješavanje problema dvostrukih uhićenja.⁶¹ Kako nova nacionalna strategija još uvijek nije usvojena, treba tek vidjeti hoće li sadržavati mjere usmjerene na sprječavanje dvostrukih uhićenja.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova i u svojim je kasnijim izvješćima nastavila upozoravati na problem dvostrukih uhićenja. U izvješću za 2015. godinu (a i u kasnijim izvješćima) Pravobraniteljica je istaknula da je takva praksa protivna Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, da pokazuje nedostatak rodno senzibiliziranog pristupa u radu policije te da nije u skladu s praksom postupanja koju predlaže Europska unija (već spomenuta Direktiva EU 2012/29/EU o žrtvama kaznenih djela) i s međunarodnim konvencijama (Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja), jer je cilj svih tih propisa da policija „nepriistrano, objektivno i profesionalno i s dovoljno senzibiliteta za odnos snaga između partnera,

---

⁵⁷ Republika Hrvatska, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2011. godinu, Zagreb, ožujak 2012., str. 61.

⁵⁸ Republika Hrvatska, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2012. godinu, Zagreb, ožujak 2013., str. 71.

⁵⁹ CEDAW/C/HRV/CO/4-5, od 28. srpnja 2015.

⁶⁰ Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2017. do 2022. godine, Narodne novine, 96/2017.

⁶¹ Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, rujan 2017. godine.

utvrdi tko je žrtva nasilja u obitelji, a tko počinitelj nasilja, nakon čega tek poduzima žurne korake u cilju zaštite žrtve i progona počinitelja⁶². U izvješću za 2018. godinu Pravobraniteljica navodi da i dalje egzistira pojava dvostrukih uhićenja.⁶³ Dvostruka uhićenja spominju se i u izvješćima o radu za 2019.,⁶⁴ 2020.⁶⁵ i 2021.⁶⁶ godinu.

Kao razloge za dvostruka uhićenja Pravobraniteljica je istaknula okolnost da se djela nasilja u obitelji, posebice djela verbalnog, psihičkog i ekonomskog nasilja, ne dovode u vezu s kontekstom, povijesti i kronologijom nasilja u svakom konkretnom slučaju, a da su oni ključni za utvrđenje žrtve i počinitelja, o čemu onda ovise daljnje odluke sudskih tijela,⁶⁷ ali i same policije. Također, kao razlog istaknula je i nerazlikovanje težih oblika nasilja „počinjenih od strane primarnog agresora od lakših oblika nasilja, uključujući i pravo na obranu počinjeno od strane žrtve nasilja“.⁶⁸ Posebno je istaknuta situacija kada je u pitanju tjelesno nasilje muškaraca nad ženama, koje se nerijetko u situaciji napada ili neposredno prije samog napada brane psovkama, što policija u određenim slučajevima tretira kao verbalno nasilje te tereti i žrtvu i počinitelja nasilja.⁶⁹

Što se tiče statističkih podataka o uhićenjima u slučajevima nasilja u obitelji, treba reći da Državni zavod za statistiku ne objavljuje publikacije s podacima o primjeni mjera oduzimanja osobne slobode u kaznenim ili prekršajnim postupcima.⁷⁰ Podatke o uhićenjima prikuplja Povjerenstvo za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji.⁷¹ Naime Pravilnikom o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primje-

---

⁶² Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2015. godinu, Zagreb, ožujak 2016., str. 95 i 96.

⁶³ Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2018. godinu, Zagreb, ožujak 2019., str. 115.

⁶⁴ Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2019. godinu, Zagreb, ožujak 2020., str. 98, 110-111. itd.

⁶⁵ Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2020. godinu, Zagreb, ožujak 2021., str. 75 i 81.

⁶⁶ Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2021. godinu, Zagreb, ožujak 2022., str. 93.

⁶⁷ Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2015. godinu, *op. cit.* u bilj. 62, str. 96 i 97.

⁶⁸ *Ibid.*, str. 97.

⁶⁹ Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Izvješće o radu za 2016. godinu, Zagreb, ožujak 2017., str. 95.

⁷⁰ Radi se o statističkom području „Kazneno pravosuđe i socijalna zaštita“.

⁷¹ Povjerenstvo je osnovano na temelju čl. 21. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (Narodne novine, br. 70/17) odlukom ministra pravosuđa 2. siječnja 2018. godine.

ne Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji⁷² propisano je da evidencija koju vodi policija obvezno, među ostalim, sadrži i podatke o broju privedenih osoba: a) broju osoba smještenih u posebne prostorije do prestanka djelovanja opojnog sredstva prema članku 137. Prekršajnog zakona, te b) broju počinitelja privedenih prekršajnom sudu (čl. 3. toč. 5.).⁷³ Nažalost, u prvom izvješću Povjerenstva, Izvješću o radu za 2018. godinu,⁷⁴ među ostalim podacima o stanju, kretanju u obilježjima nasilja u obitelji te postupanju nadležnih tijela nisu navedeni podaci o broju uhićenja. Takva se praksa nastavila i u kasnijim izvješćima o radu Povjerenstva za 2019.,⁷⁵ 2020.,⁷⁶ i 2021.⁷⁷ godinu, u kojima također nisu navedeni podaci o broju uhićenja kod nasilja u obitelji.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova provela je 2019. godine kao nositeljica projekt EU-a „Izgradnja učinkovitije zaštite: promjena sustava za borbu protiv nasilja prema ženama“, u okviru kojega su analizirane pravomoćne kaznene i prekršajne presude o nasilju prema ženama od 2012. do 2016. godine s konačnim uzorkom od 655 pravomoćnih kaznenih i 470 pravomoćnih prekršajnih presuda. Nažalost, iz uzorka su, među ostalim, bile izuzete presude u kojima je došlo do obostranog nasilja, prema tome i do dvostrukih uhićenja.⁷⁸

U izvješću skupini neovisnih stručnjaka GREVIO 2022. godine Republika Hrvatska je navela da na svim programima Policijske akademije provodi trajno osposobljavanje policijskih službenika s posebnom naglaskom „na podizanje svijesti u odnosu na praksu dvostrukih uhićenja, tj. identificiranju primarnog počinitelja/agresora, i činjenici da radnje u nužnoj obrani ne bi trebale biti kvalificirane kao nasilje kako bi se umanjila problematična praksa dvostrukih

---

⁷² Narodne novine, br. 31/2008.

⁷³ Uz to evidencija koju vode sudovi sadrži podatke o broju određenih zadržavanja (čl. 5. toč. 6.).

⁷⁴ Izvješće o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji za 2018. godinu od 26. lipnja 2019.

⁷⁵ Izvješće o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji za 2019. godinu od 29. lipnja 2020.

⁷⁶ Izvješće o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji za 2020. godinu od 25. lipnja 2021.

⁷⁷ Izvješće o radu Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka i izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji za 2021. godinu od 29. lipnja 2022.

⁷⁸ Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske, Kvantitativni rezultati stručne analize pravomoćnih prekršajnih presuda o nasilju prema ženama 2012.-2016., Zagreb, 2019, str. 10 i 13. Iz uzorka od 557 pravomoćnih prekršajnih presuda izdvojena je 71 presuda u kojoj se radilo o obostranom nasilju.

uhićenja i dvostrukog optuženja za nasilje u domu.⁷⁹ Uhićenje je navedeno kao jedna od mjera za sprječavanje daljnjeg nasilja.⁸⁰ Za razliku od službene pozicije izvješća iz sjene iznose kritike na praksu dvostrukih uhićenja.

Zajedničko izvješće u sjeni hrvatskih nevladinih organizacija skupini GREVIO navodi da su situacije dvostrukih uhićenja vrlo uobičajene te da službene statistike ne iznose odnos žrtve i počinitelja te broj predmeta s dvostrukim uhićenjima.⁸¹ Zajedničko izvješće iz sjene o implementaciji Konvencije u Hrvatskoj također upozorava na nedostatak statističkih podataka o dvostrukim uhićenjima.⁸² Međutim u izvješću se spominju i podaci koje je pružilo Ministarstvo unutarnjih poslova, a prema kojima je u 2018. godine bilo 189 dvostrukih uhićenja, u 2019. godini 184 slučaja, u 2020. godini 110 slučajeva te u 2021. godini 123 slučaja (od 1,05 % do 1,54 % ukupnog broja uhićenih osoba).⁸³

S obzirom na sve navedeno može se zaključiti da je jedan od problema pri istraživanju dvostrukih uhićenja kod nasilja u obitelji općenito, pa tako i kod prekršaja nasilje u obitelji, nedostatak dostupnih podataka o dvostrukim uhićenjima u praksi.

5. ISTRAŽIVANJE O DVOSTRUKIM UHIĆENJIMA U PRAKSI

5.1. Metodologija

Istraživanje o dvostrukim uhićenjima kod prekršaja nasilja u obitelji provedeno je u tri policijske postaje na području PU zagrebačke: PP Centar, PP Črnomerec-Susedgrad i PP Maksimir.⁸⁴ Postaje su odabrane na način da je odabrana jedna od postaja s najmanjim brojem uhićenja zbog nasilja u obitelji na godišnjoj razini kada se usporede sve postaje (PP Centar), a odabrana je jer obuhvaća područje samog centra grada Zagreba, zatim jedna postaja s najvećim brojem uhićenja (PP Črnomerec-Susedgrad) i još jedna postaja između tih krajnosti (PP Maksimir). Kako bi se dobio što reprezentativniji rezultat, uzeta

---

⁷⁹ Report submitted by Croatia pursuant to Article 68, paragraph 1 of the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Baseline Report), koje je zaprimljeno 21. veljače 2022., str. 21 (vlastiti prijevod).

⁸⁰ *Ibid.*, str. 57.

⁸¹ Croatian NGO Joint Shadow Report to GREVIO, GREVIO Shadow Report NGO Coalition Women's Network Croatia, str. 63.

⁸² Joint shadow report on the implementation of Council of Europe's Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence in Croatia, od veljače 2022., str. 108.

⁸³ *Ibid.*

⁸⁴ Autori zahvaljuju PU zagrebačkoj, I. PP Centar, II. PP Črnomerec-Susedgrad i IV. PP Maksimir što su im omogućili provođenje istraživanja i pomogli im.

je cijela 2021. godina i svi predmeti pokrenuti zbog nasilja u obitelji. U tablici koja slijedi vidljivo je da PP Črnomerec-Susedgrad s 349 uhićenja sudjeluje s 22,8 % u ukupnom broju uhićenja na području PU zagrebačke, PP Maksimir s 143 uhićenja s 9,34 % i PP Centar s 26 uhićenja s 1,7 %. S obzirom na navedene postotke istraživanjem je obuhvaćeno 33,83 % svih uhićenja unutar PU zagrebačke u 2021. godini. Na razini države u 2021. zabilježeno je 4891 uhićenje, a već je spomenuto da je ovim istraživanjem analizirano 518 uhićenja (Tablica 4 i Grafikon 3). To znači da je obuhvaćeno 10,59 % svih uhićenja u državi, što je svakako reprezentativni uzorak.

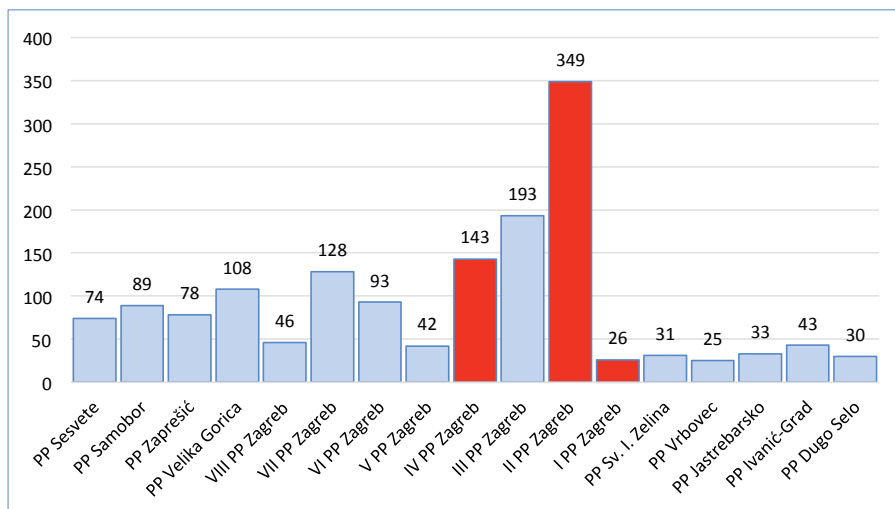
Tablica 4.

**BROJ UHIĆENJA I POSTOTAK PO POLICIJSKIM POSTAJAMA
2021. GODINE**

Policijska postaja	Broj uhićenih počinitelja	Postotak
PP Sesvete	74	4,83
PP Samobor	89	5,81
PP Zaprešić	78	5,09
PP Velika Gorica	108	7,05
VIII PP Zagreb	46	3
VII PP Zagreb	128	8,36
VI PP Zagreb	93	6,07
V PP Zagreb	42	2,74
IV PP Zagreb	143	9,34
III PP Zagreb	193	12,61
II PP Zagreb	349	22,8
I PP Zagreb	26	1,7
PP Sv. I. Zelina	31	2,02
PP Vrbovec	25	1,63
PP Jastrebarsko	33	2,16
PP Ivanić-Grad	43	2,81
PP Dugo Selo	30	1,96
Ukupno	1531	100

Grafikon 3.

BROJ UHIĆENJA PO POLICIJSKIM POSTAJAMA 2021. GODINE

Konačni istraživački uzorak određen je na način da su iz ukupnog broja predmeta u 2021. godini uz pomoć službenika policijskih postaja izdvojeni svi predmeti u kojima je određeno dvostruko uhićenje. U drugoj fazi autori su dodatno pregledali izdvojene predmete te su isključeni predmeti u kojima nije došlo do dvostrukih uhićenja, odnosno predmeti u kojima je došlo do uhićenja više počinitelja zbog nasilja prema žrtvi/žrtvama i predmeti u kojima je došlo do dvostrukog optuženja, ali bez dvostrukih uhićenja.

Iako su prilikom pripremanja i tijekom istraživanja autori za dio spisa pregledali cjelokupne predmete, zbog tehničkih uvjeta to se pokazalo nemogućim provesti za sve predmete. S obzirom na to autori su se odlučili za analizu prvostupanjskih prekršajnih presuda zbog nasilja u obitelji. Osim što te presude mogu poslužiti za kontrolu opravdanosti postupanja policije prilikom uhićenja i optuženja, one su relevantne i stoga što su se u gotovo svim predmetima stranke odrekle prava na žalbu, pa drugostupanjskog postupka nije ni bilo.

Gdje je bilo moguće, rezultati istraživanja uspoređeni su s podacima Povjerenstva za praćenje i unaprjeđenje rada tijela kaznenog i prekršajnog postupka te izvršavanja sankcija vezanih za zaštitu od nasilja u obitelji za 2021. godinu (dalje: Izvješće Povjerenstva za 2021. godinu⁸⁵), rezultatima projekta „Izgradnja učinkovitije zaštite: promjena sustava za borbu protiv nasilja prema žena-

⁸⁵ Izvješće o radu Povjerenstva za 2021. godinu, *op. cit.* u bilj. 77.

ma“;⁸⁶ te istraživanjem o uhićenjima u kaznenim i prekršajnim predmetima koje su proveli *Martinjak* i *Filipović*.⁸⁷

Pregledom 31 predmeta prekršaja nasilja u obitelji na području PP Centar dvostruko uhićenje utvrđeno je u sedam predmeta, što čini udio od 22,58 %. Pregledom 311 predmeta na području PP Črnomerec-Susedgrad dvostruko uhićenje utvrđeno je u 30 predmeta, što čini udio od 9,65 %. Pregledom 190 predmeta na području PP Maksimir dvostruko uhićenje utvrđeno je u devet predmeta, što čini udio od 4,74 %. Za sve tri postaje prosjek iznosi 12,32 % dvostrukih uhićenja.

U dva slučaja došlo je do uhićenja tri osobe, pa ukupan broj uhićenja u tim predmetima iznosi 94. Ako se naveden broj od 94 uhićenja dovede u vezu s već iznesenim brojem od 1539 uhićenja na području PU zagrebačke u 2021. godini, on čini uzorak od 6,11 % svih uhićenja.

Tablica 5.

DVOSTRUKA UHIĆENJA PO POJEDINIM POLICIJSKIM POSTAJAMA U 2021. GODINI

Policijska postaja	Broj predmeta	Broj dvostrukih uhićenja	Postotak
Centar	31	7	22,58
Črnomerec-Susedgrad	311	30	9,65
Maksimir	190	9	4,74
Ukupno	532	46	8,65

5.2. Rezultati istraživanja i analiza

5.2.1. Žurni postupak i prisutnost branitelja i tužitelja

Iz provedenog istraživanja vidljivo je da su svi predmeti (N=46) provedeni u žurnom postupku prema članku 221. PZ-a. Tužitelj je bio prisutan u 37 ili 80,43 % predmeta. Okrivljenici (N=92) u pravilu nisu imali branitelja, odnosno imali su ga samo u dva slučaja, što predstavlja 2,17 % svih okrivljenika.

Za usporedbu, podaci istraživanja o jednostrukim optuženjima pokazuju da se u tim slučajevima 65,7 % predmeta vodi u žurnom postupku, a 34,3 % u redovitom postupku.⁸⁸ Kada se vodi redoviti postupak, prosječno je trajanje postupka 120,1 dan.⁸⁹

⁸⁶ Kvantitativni rezultati stručne analize, *op. cit.* u bilj. 78.

⁸⁷ Martinjak, D.; Filipović, H., *op. cit.* u bilj. 45, str. 621-653.

⁸⁸ Kvantitativni rezultati stručne analize, *op. cit.* u bilj. 78, str. 21.

⁸⁹ *Ibid.*, str. 22.

5.2.2. *Oblici nasilja kod uhićenika*

Istraživanje je pokazalo da kod dvostrukih uhićenja postoji uglavnom reciprocitet oblika nasilja, pa je tako najbrojnije obostrano fizičko i psihičko nasilje iz odredbi članka 10. stavka 1. točke 1. i točke 3. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, i to u 20 predmeta, što čini 44 %. Slijedi obostrano psihičko nasilje prema odredbi članka 10. stavka 1. točke 3. Zakona u 24 % slučajeva, a zatim obostrano fizičko nasilje prema odredbi članka 10. stavka 1. točke 1. Zakona u 17 % slučajeva (Tablica 5 i Grafikon 4).

Zasigurno najsporniji dio jesu nasilja koja su vidljiva između počinitelja iz članka 10. stavka 1. točke 1. i počinitelja iz članka 10. stavka 1. točke 3. Zakona, odnosno između fizičkog i psihičkog nasilja, kojih ima 7 %. Ostale vrste obuhvaćaju obostrano fizičko, psihičko i ekonomsko nasilje, koje čine 2 %, zatim obostrano fizičko, psihičko i ekonomsko nasilje naspram psihičkog i ekonomskog nasilja, koje čine 2 %, te tjelesno kažnjavanje djece, psihičko i ekonomsko nasilje naspram psihičkog nasilja s udjelom od 2 %, te fizičko i psihičko nasilje naspram fizičkog nasilja u iznosu od 2 %.

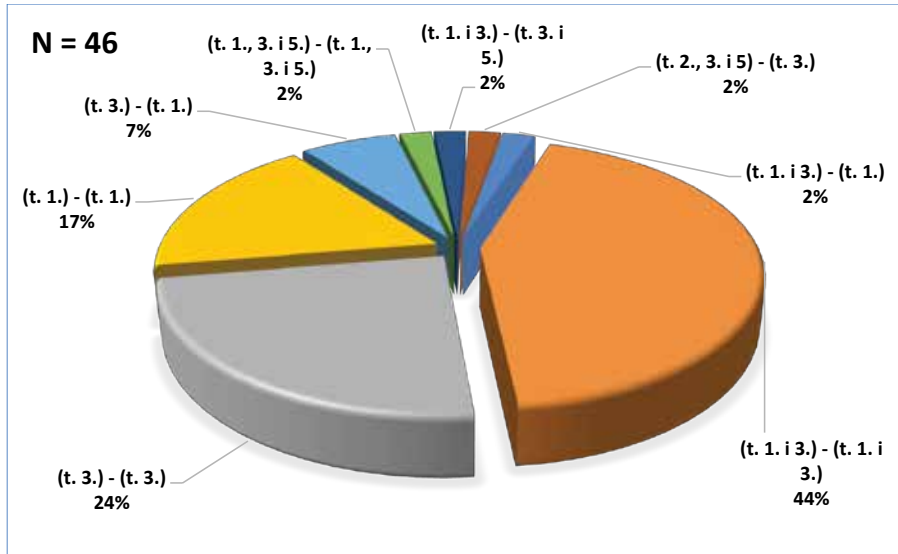
Tablica 6.

OBLCI NASILJA U OBITELJI KOD DVOSTRUKIH UHIĆENJA

Vrste nasilja	N	%
Fizičko i psihičko nasilje (t. 1. i 3.) – fizičko nasilje (t. 1.)	1	2,17
Fizičko i psihičko nasilje (t. 1. i 3.) – fizičko i psihičko nasilje (t. 1. i 3.)	20	43,48
Psihičko nasilje (t. 3.) – psihičko nasilje (t. 3.)	11	23,91
Fizičko nasilje (t. 1.) – fizičko nasilje (t. 1.)	8	17,39
Psihičko nasilje (t. 3.) – fizičko nasilje (t. 1.)	3	6,52
Fizičko, psihičko i ekonomsko nasilje (t. 1., 3. i 5.) – fizičko, psihičko i ekonomsko nasilje (t. 1., 3. i 5.)	1	2,17
Fizičko i psihičko nasilje (t. 1. i 3.) – psihičko i ekonomsko nasilje (t. 3. i 5.)	1	2,17
Tjelesno kažnjavanje, psihičko i ekonomsko nasilje (t. 2., 3. i 5.) – psihičko nasilje (t. 3.)	1	2,17
Ukupno	46	100 %

Grafikon 4.

OBLICI NASILJA U OBITELJI KOD DVOSTRUKIH UHIĆENJA

Istraživanje je pokazalo da se predmeti s dvostrukim uhićenjima po obostranom nasilju razlikuju od drugih koji imaju počinitelji i žrtvu, npr. kada su okrivljenici: „...u stanu, kao supružnici počinili međusobno psihičko, fizičko i ekonomsko nasilje u obitelji na način da su se međusobno vrijeđali raznim pogrđnim riječima, a kojom prilikom je I okrivljenik razbio jedan televizor u dnevnom boravku te mobitel od II okrivljenice nakon čega je i II okrivljenica razbila drugi televizor i mobitel od I okrivljenika, a nakon toga je došlo do fizičkog sukoba gdje je I okrivljenik udario II okrivljenicu otvorenim dlanom u predjelu lica više puta, a II okrivljenica I okrivljenika zatvorenim dlanom u predjelu nosa te remenom za hlače više puta, a što je kod istih prouzročilo osjećaj uznemirenosti, dakle, počinili su psihičko, fizičko i ekonomsko nasilje u obitelji.“⁹⁰

U radu je istaknut problem normativnog uređenja čl. 10. st. 1. t. 1. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, u kojem je navedena primjena fizičke sile u kojoj nije nastupila tjelesna ozljeda. U nekim predmetima okrivljenici su osuđeni za prekršaj iako se u činjeničnom opisu u presudi navodi da je nastupila tjelesna ozljeda. U jednom predmetu tako u činjeničnom stanju piše da je okrivljenica zadobila ogrebotine na zapešću, a okrivljenik „vidljive ozljede u vidu hematoma“.⁹¹

⁹⁰ Općinski prekršajni sud u Zagrebu (dalje: OPS u Zagrebu), 19. Pp-16816/2021 od 20. 9. 2021.

⁹¹ OPS u Zagrebu, 52. Pp -14121/21, od 6. 8. 2021.

5.2.3. Međusobni odnos uhićenika

U članku 8. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji navedene su osobe na koje se on primjenjuje. U Tablici 6 prikazane su varijacije koje su postojale u istraživačkom uzorku (N=46). Najbrojnije je nasilje u obitelji između supružnika u bračnoj zajednici, i to u 37 % slučajeva, a slijede počinitelji koji su u izvanbračnoj zajednici (22 %) te nasilje između braće i sestara (11 %). Slijedi nasilje između roditelja i djece od 21 % te drugi međusobni odnosi počinitelja nasilja u obitelji od 9 %.

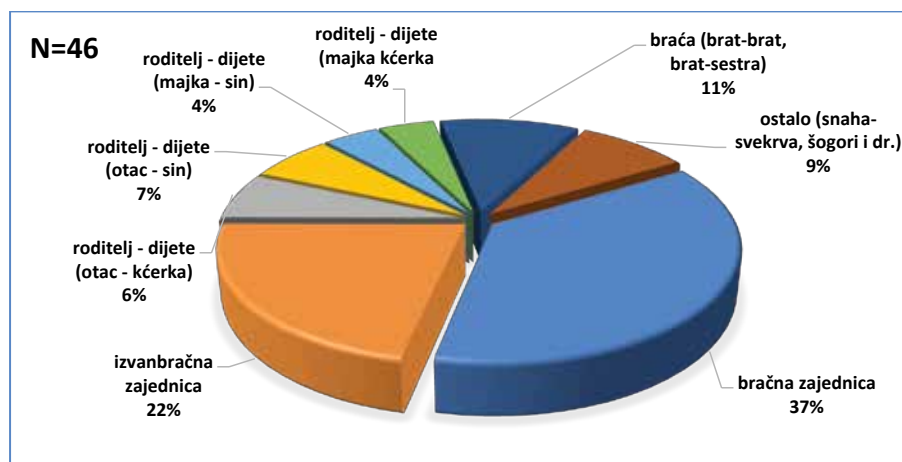
Tablica 7.

MEĐUSOBNI ODNOS UHIĆENIKA KOD DVOSTRUKIH UHIĆENJA

Međusobni odnos uhićenika kod dvostrukih uhićenja	N	%
Bračna zajednica	17	39,96
Izvanbračna zajednica	10	21,74
Roditelj – dijete (otac – kći)	3	6,52
Roditelj – dijete (otac – sin)	3	6,52
Roditelj – dijete (majka – sin)	2	4,35
Roditelj – dijete (majka – kći)	2	4,35
Braća i sestre (brat – brat, brat – sestra, sestra – sestra)	5	10,87
Ostalo (snaha – svekrva, šogori i dr.)	4	8,70
Ukupno	46	100 %

Grafikon 5.

MEĐUSOBNI ODNOS UHIĆENIKA KOD DVOSTRUKIH UHIĆENJA

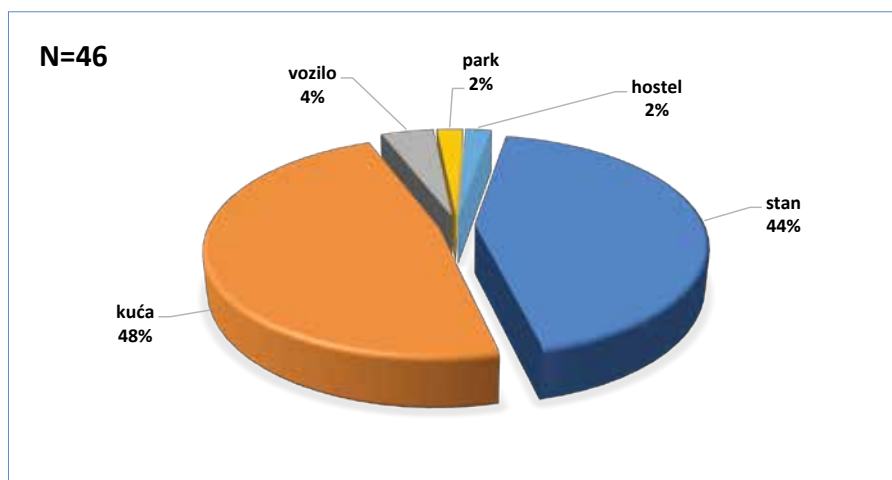

5.2.4. Mjesto i vrijeme počinjenja nasilja u obitelji

Istraživanje je pokazalo da je mjesto počinjenja kod prekršaja nasilja u obitelji kod kojih je došlo do dvostrukog uhićenja u 48 % predmeta u obiteljskoj kući, 44 % u stanu, dok 4 % otpada na vozilo, 2 % na parkove i 2 % na hostele.

Grafikon 6.

MJESTO POČINJENJA NASILJA U OBITELJI KOD DVOSTRUKIH UHIĆENJA

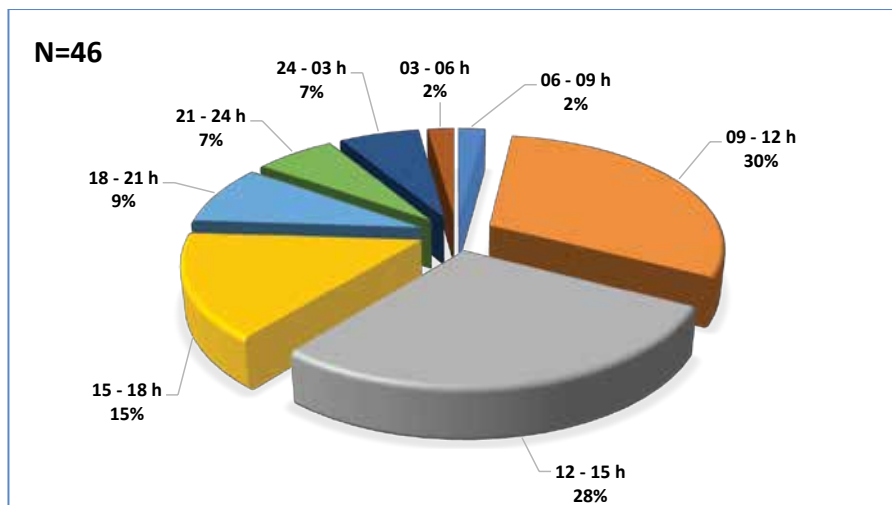
Navedeni podaci slični su podacima iz istraživanja o jednostranim optuženjima, prema kojima je 78,57 % prekršaja počinjeno u zajedničkom kućanstvu.⁹²

Vrijeme počinjenja prekršaja nasilja u obitelji pokazuje da se glavnina nasilja u obitelji kod dvostranih uhićenja događa u prijepodnevnim satima od 9 do 12 sati u čak 30 % predmeta, od 12 do 15 sati u 28 % slučajeva i od 15 do 18 sati u 15 % slučajeva.

⁹² Kvantitativni rezultati stručne analize, *op. cit.* u bilj. 78, str. 24.

Grafikon 7.

VRIJEME POČINJENJA NASILJA U OBITELJI KOD DVOSTRUKIH UHIĆENJA

5.2.5. Dob i spol uhićenika

Istraživanje je pokazalo da su najbrojniji uhićenici u predmetima u kojima je došlo do dvostrukih uhićenja oni u dobi od 30 do 39 godina, i to za prvookrivljenika i drugookrivljenika njih 12 ili 26 % osoba, slijede počinitelji u dobi od 40 do 49 godina od 11,96 % za prvookrivljenike i 10,87 % za drugookrivljenike, dok je treća najbrojnija skupina od 50 do 59 godina, i to 9,78 % za prookrivljenike i 5,43 % za drugookrivljenike.

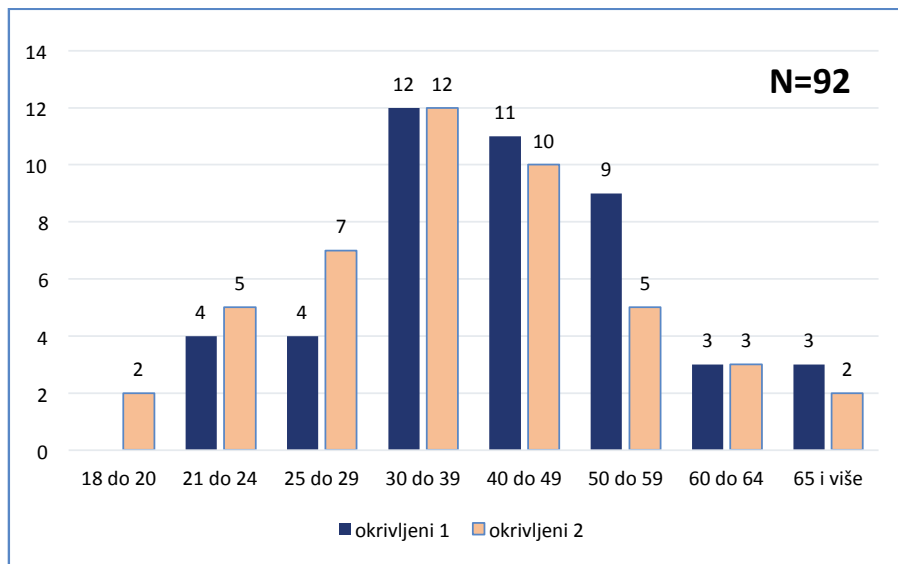
Rezultati su jednaki rezultatima istraživanja za jednostrane počinitelje prekršaja, gdje je također na prvom mjestu skupina od 30 do 39 godina (29,51 %).⁹³ Navedeni podaci razlikuju se od onih iz istraživanja *Martinjak* i *Filipovića*, u kojem je utvrđeno da počinitelji prekršaja nasilja u obitelji najčešće spadaju u dobnu skupinu od 40 do 49 godina.⁹⁴

⁹³ Kvantitativni rezultati stručne analize, *op. cit.* u bilj. 78, str. 25.

⁹⁴ Martinjak, D.; Filipović, H., *op. cit.* u bilj. 45, str. 643.

Grafikon 8.

DOB UHIĆENIKA KOD DVOSTRUKIH UHIĆENJA

Prema spolu je kod prvookrivljenika bilo 28 ili 60,87 % muškaraca i 18 ili 39,13 % žena, dok je kod drugookrivljenika podatak drugačiji i muškaraca je bilo 22 ili 47,83 %, a žena 24 ili 52,17 %. Ukupni je broj uhićenih muškaraca 50, a žena 42, odnosno 54,34 % muškaraca i 45,65 % žena. Kada se ti podaci usporede s podacima o uhićenjima na području PU zagrebačke, prema kojima u ukupnom broju uhićenja (1539) muškarci sudjeluju s 81,8 % (1259), može se zaključiti da kod dvostrukih uhićenja dolazi do znatno češćeg uhićenja žena nego u drugim slučajevima nasilja u obitelji.

5.2.6. Trajanje uhićenja

Iz analize svih presuda dvostrukih uhićenja vidljivo je da je kod prvookrivljenih počinitelja nasilja u obitelji uhićenje u trajanju od jednog dana bilo kod 20 osoba ili 43,48 %, a u trajanju od dva dana kod 26 osoba ili 56,52 %. Kod drugookrivljenih počinitelja nasilja u obitelji uhićenje u trajanju od jednog dana bilo je kod 19 osoba ili 41,30 %, a u trajanju od dva dana kod 27 osoba ili 58,70 %. Za sve uhićene osobe prosječno trajanje uhićenja iznosilo je 1,35 dana prema odlukama suda o uračunavanju oduzimanja slobode u kaznu.

Iz analize je vidljivo da je okrivljenicima u samo jednom predmetu nakon uhićenja odmah određeno i zadržavanje u trajanju od petnaest dana, ali je sudac već sljedeći dan donio naredbu o vještačenju nad prvookrivljenicom te joj je utvrđena neubrojivost, što je na kraju rezultiralo oslobođenjem oboje okrivljenika od optužbe.⁹⁵

Tablica 8.

TRAJANJE UHIĆENJA

Trajanje	okrivljeni 1		okrivljeni 2	
uhićenje (1 dan)	20	43,48	19	41,30
uhićenje (2 dana)	26	56,52	27	58,70
Ukupno	46	100 %	46	100 %

5.2.7. Ranija osuđivanost i sankcije

Istraživanje je pokazalo da je od 92 okrivljenika samo šestero ili 6,52 % u prethodnim postupcima kažnjavano. Zanimljivo je da je broj kod prvookrivljenika i drugookrivljenika identičan. Za razliku od toga, iz Izvješća Povjerenstva za 2021. godinu proizlazi da je stopa recidivizma 19,35 % (1620 na 8368 prijavljenih osoba). Kada se navedeni podaci usporede, može se zaključiti da su uhićenici kod dvostrukih uhićenja češće osobe koje nisu ranije kažnjavane zbog prekršaja nasilja u obitelji. Podaci o ranijoj kažnjavanosti značajno se razlikuju od podataka iz istraživanja o jednostranim optuženjima, u kojem je 29,67 % počinitelja ranije bilo prekršajno osuđeno za nasilje u obitelji,⁹⁶ i iz istraživanja *Martinjak* i *Filipovića*, prema kojem je 31,82 % počinitelja takvih prekršaja ranije kažnjavano.⁹⁷

Primjetno je da su izrečene kazne u velikom rasponu. Od 92 okrivljena njih šestero ili 6,52 % oslobođeno je u postupku. U usporedbi s podacima iz istraživanja o jednostrukim optuženjima vidljiv je nešto niži postotak oslobađajućih presuda (u tom istraživanju bio je 8,4 %). U jednom predmetu okrivljenici su oslobođeni jer je vještačenjem utvrđeno da je prvookrivljenica bila neubrojiva u trenutku počinjenja djela, a zatim i da zbog nedostatka drugih dokaza nije dokazano da je drugookrivljenik počinio obiteljsko nasilje.⁹⁸ U dva predmeta

⁹⁵ OPS u Zagrebu, 21. Pp-990/2021, od 26. 1. 2021.

⁹⁶ Kvantitativni rezultati stručne analize, *op. cit.* u bilj. 78, str. 29.

⁹⁷ *Martinjak/ Filipović*, str. 648.

⁹⁸ OPS u Zagrebu, 21. Pp-990/2021, od 26. 1. 2021.

drugookrivljenik je oslobođen optužbe, ali se nije moglo utvrditi zašto jer su se strane odrekle prava na žalbu i presude stoga ne sadrže obrazloženje. Tako je sud u jednom od tih predmeta samo naveo da je prvookrivljenica kriva za psihičko nasilje, a da se drugookrivljenik oslobađa optužbe za fizičko nasilje počinjeno „na način da je, nakon što se supruga na njega derala i vrijeđala ga raznim pogrđnim riječima jer je potrošio 2.000,00 kn u casinu, fizički nasrnuo na suprugu, te je počeo udarati rukama po cijelom tijelu, uslijed čega je ista zadobila vidljive ozljede u vidu crvenila na nadlaktici lijeve ruke i gornjeg dijela leđa“.⁹⁹

Tablica 9.

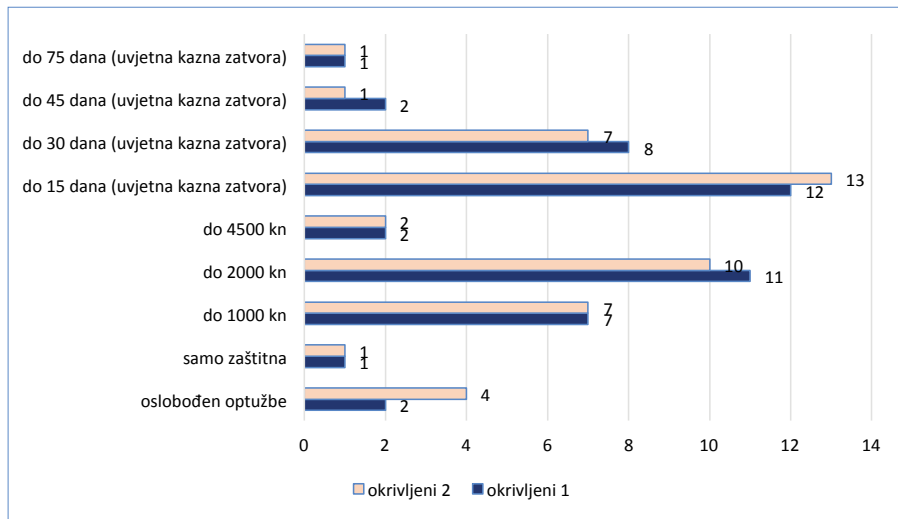
IZREČENE KAZNE ZA PRVOOKRIVLJENIKE I DRUGOOKRIVLJENIKE

Sankcija	okrivljeni 1	%	okrivljeni 2	%
oslobođen optužbe	2	4,35	4	8,70
samo zaštitna mjera	1	2,17	1	2,17
do 1000 kn	7	15,22	7	15,22
do 2000 kn	11	23,91	10	21,74
do 4500 kn	2	4,35	2	4,35
do 15 dana (kazna zatvora uvjetno)	12	26,09	13	28,26
do 30 dana (kazna zatvora uvjetno)	8	17,39	7	15,22
do 45 dana (kazna zatvora uvjetno)	2	4,35	1	2,17
do 75 dana (kazna zatvora uvjetno)	1	2,17	1	2,17
Ukupno	46	100	46	100

⁹⁹ OPS u Zagrebu, 84. Pp-9675/2021, od 10. 11. 2021. Drugi je predmet 18. Pp-13161/2021 istog suda, od 13. 7. 2021.

Grafikon 9.

IZREČENE KAZNE ZA PRVOOKRIVLJENIKE I DRUGOOKRIVLJENIKE

U odnosu na oslobađajuće presude analiza je pokazala da se u nekim slučajevima mogla očekivati primjena instituta nužne obrane i oslobođenje jednog od okrivljenika, ali se to nije dogodilo. Kao primjer može se navesti predmet u kojem je prvookrivljenik, nakon što je njegova izvanbračna supruga otišla s proslave rođendana spavati u svoj stan, „došao za njom i počeo lupati rukama po ulaznim vratima stana te kada je ušao povukao je sa nje pokrivač na što je ona ustala te ju je on otvorenim dlanom udario po obrazu, nakon čega je počelo međusobno naguravanje“. Drugookrivljenica je osuđena za fizičko nasilje jer je nakon što joj je povukao pokrivač „ona njega počela vrijeđati i udarati rukama te odgurivati od sebe, nakon čega je počelo međusobno naguravanje“.¹⁰⁰ S obzirom na izloženi opis prekršaja postavlja se pitanje što bi prema sudu trebala učiniti osoba koja se nađe u takvoj situaciji. Budući da je napad započeo okrivljenik u njezinu stanu, prvo lupajući po vratima, a zatim povlačenjem pokrivača i udaranjem okrivljenice, na što ga je ona počela vrijeđati i udarati rukama, autori smatraju da je sud u tom predmetu trebao primijeniti institut nužne obrane iz članka 18. PZ-a. Dodatno treba istaknuti da ne samo da okrivljenica nije oslobođena optužbe nego su njoj i okrivljeniku izrečene iste kazne od 15 dana uvjetne kazne zatvora.

¹⁰⁰ OPS u Zagrebu, 57. Pp-2904/21-3, od 23. 2. 2021.

Kao drugi primjer može se navesti predmet u kojem je došlo do verbalnog, a kasnije i fizičkog sukoba između dva brata. Nakon odguravanja jedan je brat „uzeo u ruke drveni kolac, zamahnuo prema II okrivljeniku... u predjelu trbuha, a kojom prilikom ih je III okrivljenik... pokušao razdvojiti na način da je povukao kolac kojeg je držao njegov stric I okrivljenik... i u kojem naguravanju bacio istoga na tlo pri čemu se isti fizički ozlijedio, a što je kod istih izazvalo povredu dostojanstva“.¹⁰¹ I u ovom je slučaju prema autorima trebalo primijeniti institut nužne obrane, ili eventualno njezina prekoračenja, jer je prema izloženom činjeničnom opisu trećeokrivljenik postupao u cilju zaštite drugoga od istodobnog protupravnog napada. Umjesto toga on je čak osuđen za nasilje u obitelji protiv oca kojega je branio od napada. I u ovom je slučaju svoj trojici okrivljenika, prvome koji je napao kolcem, drugome koji se branio i trećem koji ga je branio, izrečena ista kazna od po 900 kuna.

Iz prethodne Tablice 9 i Grafikona 9 nije vidljiv podatak da su u većini slučajeva prvookrivljenik i drugookrivljenik kažnjeni istom kaznom. Do toga je došlo u 37 predmeta, a samo su u pet okrivljenici kažnjeni različitim kaznama. Ako se isključe slučajevi kada je došlo do oslobođenja jednog ili oba okrivljenika, ista kazna izrečena je u 90,24 % slučajeva. S jedne strane to može biti opravdanje dvostrukih optuženja, a posredno i dvostrukih uhićenja, jer pokazuje da se radi o istoj količini nasilja oba okrivljenika. S druge strane istraživanje je pokazalo da postoje slučajevi gdje količina nasilja nije jednaka, a okrivljenici su osuđeni istim kaznama. Kao primjer se može navesti predmet u kojem je svaki od okrivljenika osuđen kaznom zatvora od 15 dana uvjetno jer su „međusobno kao supružnici počinili nasilje u obitelji u nazočnosti njihovog zajedničkog djeteta... na način daje prvookrivljena..., u sumnji da ju suprug vara, porazbijala staklena vrata i televizor, prevrnula stakleni stol u dnevnom boravku, te nasrnula na drugookrivljenika, supruga... izgrebavši ga po vratu, a [on] joj se omalovažavajuće obratio sa podsmjehom riječima: “nisi normalna, ti si luda!”, nakon čega je pozvao policiju na intervenciju“.¹⁰²

Podaci Povjerenstva za 2021. godinu pokazuju da je omjer bezuvjetnih i uvjetnih kazni zatvora iznosio 19,37 % prema 80,62 % (408 : 1698). S druge strane omjer kazni zatvora i novčanih kazni je iznosio 39,09 % prema 60,9 % (2106 : 3281). Kada se ti podaci usporede s podacima iz istraživanja, proizlazi da se kod dvostrukih uhićenja češće izriču kazne zatvora (48,91 %). S druge strane, kada se podaci iz istraživanja usporede s podacima iz istraživanja o jednostrukim optuženjima, proizlazi da se u predmetima s dvostrukim uhićenjima rjeđe određuje kazna zatvora (48,91 % naprema 50,46 %).¹⁰³

---

¹⁰¹ OPS u Zagrebu, presuda br. 66. Pp-9817/2021, od 25. 5. 2021.

¹⁰² OPS u Zagrebu, Pp-19632/2021, od 17. 11. 2021.

¹⁰³ Kvantitativni rezultati stručne analize, *op. cit.* u bilj. 78, str. 46-49.

Posljednja analiza obuhvatila je zaštitne mjere. Istraživanje je pokazalo da se one izriču u malom broju predmeta, odnosno najvećem broju počinitelja (66) se ne izriču, što predstavlja udio od 71,74 %. U predmetima u kojima su zaštitne mjere izrečene najviše je izrečeno mjera obveznog psihosocijalnog tretmana za 12 počinitelja ili 13,04 %, zatim slijedi zaštitna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve za 8 počinitelja ili 8,70 %, obveznog liječenja od alkoholizma za 4 počinitelja ili 4,35 % te za 2 počinitelja ili 2,17 % zaštitna mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva (Tablica 10. i Grafikon 10.).

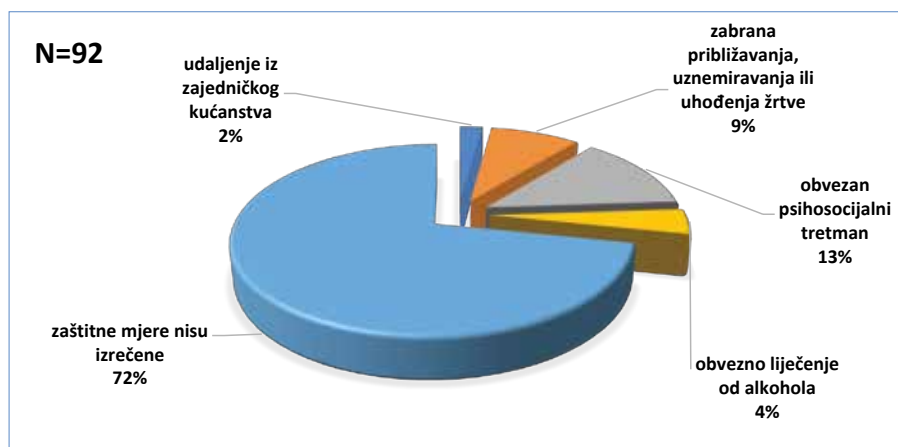
Tablica 10.

IZREČENE ZAŠTITNE MJERE PREMA ZAKONU O ZAŠTITI OD NASILJA U OBITELJI

Zaštitne mjere	N	%
Udaljenje iz zajedničkog kućanstva	2	2,17
Zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve	8	8,70
Obvezan psihosocijalni tretman	12	13,04
Obvezno liječenje od alkohola	4	4,35
Zaštitne mjere nisu izrečene	66	71,74
Ukupno	92	100

Grafikon 10.

ZAŠTITNE MJERE

U usporedbi s podacima Povjerenstva za 2021. godinu proizlazi da se u predmetima s dvostrukim uhićenjima češće izriče zaštitna mjera zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve (31 % prema 14,92 % za sve osuđenike) te zaštitna mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva (8 % prema 2,02 % za sve osuđenike).¹⁰⁴

5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Istraživanje problematike dvostrukih uhićenja kod nasilja u obitelji započelo je u SAD-u nakon uvođenja sustava obveznih i preferiranih uhićenja, koja su dovela do povećanja njihove stope. Pritom su prepoznate brojne štetne posljedice takvih uhićenja za žrtve, kao što su gubitak povjerenja u sustav, što može dovesti do neprijavlivanja budućeg nasilja, gubitka prava i privilegija povezanih sa statusom žrtve ili njihove osude, s potencijalnim daljnjim posljedicama u drugim vrstama predmeta. Kako bi spriječile dvostruka uhićenja, brojne su savezne države SAD-a uvele zakone o tzv. primarnom ili predominantnom agresoru.

Za razliku od saveznih država SAD-a Republika Hrvatska u svojem zakonodavstvu nije propisala obvezno uhićenje kod nasilja u obitelji, nego je odluka prepuštena policijskim službenicima koji su izašli na intervenciju, što se može okarakterizirati diskrecijskim modelom odlučivanja o uhićenju. Bez obzira na to od 2012. godine dvostruka se uhićenja navode kao problem zbog široke rasprostranjenosti takve prakse, a Odbor za otklanjanje diskriminacije žena pozvao je 2015. godine Republiku Hrvatsku da ukine takvu praksu. Na problem dvostrukih uhićenja upozoravala je u nizu izvješća i drugih aktivnosti i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, a nevladine su organizacije upozorile na to u izvješćima u sjeni skupini GREVIO 2022. godine. Unatoč svemu tome o dvostrukim se uhićenjima još uvijek ne vode statistički podaci, a nisu provedena ni sustavna istraživanja. Bez takvih podataka nije moguće spoznati koliko su dvostruka uhićenja česta, u kojim slučajevima dolazi do njih te što se treba napraviti kako bi se smanjio njihov broj.

Potaknuti time, autori su se odlučili provesti istraživanje o dvostrukim uhićenjima kod prekršaja nasilja u obitelji. Istraživanje je provedeno u tri policijske postaja na području PU zagrebačke na uzorku od 33,84 % svih uhićenja navedene policijske uprave u 2021. godini. Istraživanje je utvrdilo postojanje dvostrukih uhićenja u 8,65 % predmeta. Uz to utvrđen je niz obilježja takvih predmeta. Kao prvo, može se istaknuti da je u gotovo svim predmetima utvrđen reciprocitet u obliku nasilja između strana, pri čemu su najčešće kombi-

---

¹⁰⁴ Izvješće o radu Povjerenstva za 2021. godinu, *op. cit.* u bilj. 77.

nacije bile obostrano fizičko i psihičko nasilje (43,48 %), obostrano psihičko nasilje (23,91 %) i obostrano fizičko nasilje (17,39 %). Za razliku od toga u 10,86 % predmeta utvrđen je nesrazmjer u obliku nasilja, odnosno fizičko nasilje samo jedne strane. U odnosu na međusobni odnos uhićenika utvrđeno je da se u 39,96 % predmeta radilo o bračnoj zajednici, u 21,74 % predmeta o izvanbračnoj zajednici, a da zatim slijedi odnos braće i sestara u 10,87 % predmeta. U odnosu na mjesto počinjenja u većini slučajeva radilo se o kući (48 %) ili stanu (44 %), a većina nasilja dogodila se u prijednevima od 9 do 12 sati (30 %), zatim od 12 do 15 sati (28 %) i od 15 do 18 sati (15 %). U odnosu na dob uhićenika utvrđeno je da većina spada u skupinu od 30 do 39 godina starosti (26 %), nakon čega slijedi skupina od 40 do 49 godina. To odgovara i ukupnim podacima o počiniteljima prekršaja nasilja u obitelji. Prema spolu odnos uhićenika bio je 54,34 % muškaraca prema 45,65 % žena, što pokazuje znatno veću stopu uhićenja **žena** u tim predmetima u odnosu na njihov udio u ukupnom broju uhićenja, koji čini 18,2 %. Prema odlukama suda o uvažavanju oduzimanja slobode u kaznu utvrđeno je da ono traje u prosjeku 1,35 dan. Ranija osuđivanost utvrđena je samo kod 6,52 % počinitelja, što je znatno ispod stope recidivizma od 19,35 % kod te vrste nasilja. Za kazne je utvrđeno da ni u jednom predmetu nije određena bezuvjetna kazna zatvora, a da se kazne zatvora (bezuovjetne i uvjetne) izriču češće od prosjeka u toj vrsti predmeta (48,91 % prema 39,09 %). Također, utvrđeno je i da se češće izriču zaštitne mjere zabrane približavanja i udaljenja iz kućanstva. Činjenica da ni u jednom predmetu nije izrečena bezuvjetna kazna zatvora znači da je u konkretnom slučaju mjera procesne prisile oduzimanja slobode za okrivljenika teža od izrečene sankcije. To možda pokazuje zašto se okrivljenici, unatoč nizu primjera koje smo naveli u kojima bi se mogla očekivati drugačija odluka suda, u većini slučajeva odriču prava na žalbu. Naime u takvim se slučajevima okrivljenici nakon donošenja presude odmah puštaju na slobodu.

Kao jedan od glavnih razloga dvostrukih uhićenja navodi se normativno uređenje koje ne traži određenu težinu prekršaja sukladno načelu razmjernosti. Iako je to na zakonodavnoj razini točno, načelo razmjernosti obvezuje i policiju u postupanju te bi se moglo razmotriti jesu li dvostruka uhićenja opravdana u slučajevima počinjenja obostranog psihičkog nasilja, što čini 23 % svih dvostranih uhićenja. Naravno, ne može se ponuditi definitivni zaključak bez dodatnih istraživanja razloga koji dovode do uhićenja u tim slučajevima. S druge strane zakonodavna mjera za smanjenje broja dvostrukih uhićenja mogla bi biti intervencija u čl. 134. o uhićenju u Prekršajnom zakonu te, sukladno načelu razmjernosti, ograničiti mogućnost uhićenja za prekršaje nasilja u obitelji.

Kao drugi najvažniji razlog navodi se postupanje policije, koja djela ne vodi u vezu s kontekstom, povijesti i kronologijom nasilja u svakom konkretnom slučaju te ne razlikuje teže oblike nasilja počinjenih od strane „primarnog

agresora“ od lakših oblika nasilja, uključujući i pravo na obranu, počinjenih od strane žrtve nasilja.

U odnosu na taj prigovor treba prvo reći da hrvatski pravni sustav ne poznaje institut „primarnog agresora“ i trebalo bi istražiti u kojoj su mjeri to rješenje i kriteriji iz američkih zakona o primarnom agresoru već prihvaćeni u praksi kao način razrješenja dvostrukih uhićenja. Ako postoji politička volja da se prilikom intervencija zbog nasilja u obitelji postupa na taj način, trebalo bi razmisliti o tome da se dopuni Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji te da se u njega unesu kriteriji za određivanje primarnog agresora ili da se to učini izmjenom Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Kao drugo, podaci iz ovog istraživanja pokazuju da se kod prekršaja nasilja u obitelji u pravilu (93,48 % slučajeva) radi o osobama koje nisu ranije kažnjavane zbog nasilja u obitelji, iz čega proizlazi da kod prekršaja nasilja u obitelji u pravilu ne postoji „povijest nasilja“, jer takvi slučajevi ulaze u kaznenopravnu sferu.

U odnosu na nerazlikovanje težih i lakših oblika nasilja može se reći da najspornija jesu upravo uhićenja u slučajevima u kojima postoji razlika u intenzitetu nasilja između počinitelja, odnosno fizičko nasilje na jednoj, a psihičko na drugoj strani, kojega je u različitim kombinacijama utvrđeno 10,86 %. Kao primjer može se navesti već spomenuti predmet Općinskog prekršajnog suda u Zagrebu 84. Pp-19632/2021, u kojem je drugookrivljenik uhićen jer se prvo-okrivljenici, koja je u sumnji da je vara započela s nasiljem, porazbijala neke predmete i izgrebla okrivljenika po vratu, omalovažavajuće obratio riječima: „nisi normalna, ti si luda“.

Iskustva iz SAD-a pokazala su da je jedna od posljedica dvostrukih uhićenja kasnije dvostruko optuženje, pa i dvostruka osuda. U tom dijelu postupanje policije može se kontrolirati putem oslobađajućih presuda sudova u odnosu na jednog okrivljenika, što bi u većini slučajeva pokazivalo da je došlo do uhićenja i optuženja žrtve. Međutim u predmetima u kojima je došlo do oslobađajuće presude u odnosu na jednog okrivljenika u pravilu se zbog nedostatka obrazloženja ne može utvrditi razlog oslobođenja. Indikator da policija opravdano uhićuje i zatim optužuje obje strane jest podatak da su sudovi u većini slučajeva (93,48 %) izrekli osuđujuću presudu. Analiza pojedinih predmeta ipak je pokazala da se u nekim slučajevima mogla očekivati primjena nužne obrane i oslobođenje jednoga od okrivljenih, ali se to nije dogodilo. U poglavlju 5.2.6. navedena su dva takva primjera, primjer žene koja se brani od fizičkog napada u svom stanu i primjer sina koji pruža pomoć ocu pri napadu kolcem. Također, uočeno je da se u više od 90 % slučajeva okrivljenicima izriče ista kazna, a da se pritom ne razmatra uloga i krivnja svakoga od njih.

Svi predmeti u kojima je došlo do dvostrukih uhićenja procesuirani su u žurnom postupku i u najvećem broju predmeta nije bilo žalbe. S obzirom na to da ni u jednom predmetu nije izrečena bezuvjetna kazna zatvora, postavlja se

pitanje je li, kao što pokazuju strana iskustva, do toga došlo zato što je sama mjera uhićenja i eventualnog zadržavanja tegobnija nego izrečena kazna, pa su se okrivljenici odrekli žalbe kako bi što prije mogli izaći na slobodu. Činjenica da su se okrivljenici odricali žalbe negativno je utjecala na provođenje istraživanja, jer u takvim slučajevima sud nije dužan pisati obrazloženje, u kojem bi dodatno obrazložio razloge za svoju odluku. Nedostatak obrazloženja u već spomenutim oslobađajućim presudama onemogućuje ocjenu je li policija neopravdano uhitila i/ili optužila drugookrivljenike jer nisu poznati razlozi za presudu. Također, u nizu presuda utvrđeno je da se iz same izreke ne može jasno utvrditi za koji je oblik nasilja okrivljenik osuđen jer se samo daje činjenični opis i utvrđuje da je time počinio/-la prekršaj iz članka 22. tog zakona, bez navođenja oblika nasilja iz članka 10. PZ-a. Kao primjer se može navesti već spomenuta presuda Općinskog prekršajnog suda u Zagrebu br. 66. Pp-9817/2021, u kojoj se nakon navođenja činjeničnog opisa lakonski utvrđuje da su okrivljenici „počinili prekršaj iz čl. 22. st. 1. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji“. Za ispravnu analizu opravdanosti dvostrukih uhićenja i optuženja bilo bi nužno u slučajevima nasilja u obitelji ukinuti primjenu odredbe o tome da sud nije dužan pisati obrazloženje presude ako su se stranke odrekle prava na podnošenje žalbe (čl. 179. st. 9. PZ-a).

Provedeno istraživanje ima ograničenja zbog kojih se rezultati ne mogu prenijeti na cijelu Hrvatsku. Istraživanje je provedeno samo na području PU zagrebačke, razmatrani su predmeti samo jedne godine i ukupan broj utvrđenih dvostrukih uhićenja nije velik (46). U budućim istraživanjima tek će trebati utvrditi postoje li razlike u postupanju u odnosu na dvostruka uhićenja između policijskih uprava. Također, u daljnjim istraživanjima trebalo bi utvrditi kada dolazi do dvostrukih uhićenja u kaznenim postupcima, koji su razlozi za odluku o dvostrukom uhićenju kod policijskih službenika i po čemu se predmeti dvostrukih uhićenja razlikuju od predmeta u kojima je došlo do uhićenja samo jednog osumnjičenika.

U odnosu na stope dvostrukih uhićenja treba istaknuti potrebu da se podaci o dvostrukim uhićenjima sustavno prikupljaju i objavljuju kako bi se moglo pratiti stanje pojave. U usporedbi s izloženim podacima iz Sjedinjenih Američkih Država ne radi se o visokom postotku dvostrukih uhićenja. Ipak, s obzirom na to da postoji niz dokumentiranih pogrešnih dvostrukih uhićenja, daljnja istraživanja trebala bi utvrditi koji su razlozi koji dovode do njih i koje se mjere mogu poduzeti da se ona svedu na najmanju moguću mjeru.

LITERATURA

1. Chesnut, Sandy, The Practice of Dual Arrests in Domestic Violence Situations: Does it accomplish anything?, *Mississippi Law Journal*, vol. 70, br. 3, 2001, str. 971-981.
2. Filipović, Hrvoje, Trivunović, Vladimir, Uhićenje kao mjera osiguranja nazočnosti okrivljenika u prekršajnom postupku *de lege lata – de lege ferenda*, *Hrvatska pravna revija*, broj 2/2014, str. 85-90.
3. Filipović, Hrvoje, „Predvidljivost događaja kao kriterij“ u judikaturi Europskog suda za ljudska prava – jesu li vlasti znale ili su trebale znati za stvarni ili neposredni rizik, *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, Zagreb, vol. 26, br. 1, 2019, str. 29-58.
4. Finn, Mary A.; Sims Blackwell, Brenda; Stalans, Loretta J., Studdard, Sheila; Dugan, Laura, Dual Arrest Decisions in Domestic Violence Cases: The Influence of Departmental Policies, *Crime & Delinquency*, vol 50, br. 4, 2004, str. 565-589.
5. Gržin, Milan, Zatjecanje kao uvjet za uhićenje u prekršajnom pravu Republike Hrvatske u komparaciji s prekršajnim zakonodavstvom Sjedinjenih Američkih država, *Policija i sigurnost*, vol. 28, br. 2, 2019, str. 217-229.
6. Hirschel, David; Buzawa, Eve, Understanding the Context of Dual Arrest With Directions for Future Research, *Violence against Women*, vol. 8, br. 2, 2002, str. 1449-1473.
7. Hirschel, David; McCormack, Philip D.; Buzawa, Eve, A 10-Year Study of the Impact of Intimate Partner Violence Primary Aggressor Laws on Single and Dual Arrest, *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 36, br. 3-4, 2021, str. 1356-1390.
8. Ivičević Karas, Elizabeta, Burić, Zoran, Filipović, Hrvoje, Prva iskustva policijskih službenika u provođenju pojedinačne procjene žrtava kaznenih djela, *Policija i sigurnost*, vol. 28, br. 4, 2019, str. 468-489.
9. Martin, Margaret E., Double Yur Trouble: Dual Arrest in Family Violence, *Journal of Family Violence*, vol. 12, br. 2, 1997, str. 139-157.
10. Martinjak, Davorka; Filipović, Hrvoje, Prekršajna ili kaznena odgovornost u slučaju nasilja u obitelji, *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, vol. 26, br. 2, 2019, str. 621-653.
11. Škorić, Marissabell; Rittossa, Dalida, Nova kaznena djela nasilja u Kaznenom zakonu, *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, vol. 22, br. 2, 2015, str. 483-521.

Summary

Marin Bonačić, PhD *

Hrvoje Filipović, PhD **

RESEARCH ON DUAL ARRESTS FOR MISDEMEANOURS OF DOMESTIC VIOLENCE ***

The introduction of mandatory arrests for domestic violence in the USA led, among other things, to an increase in the number of so-called dual arrests, i.e. situations where both parties participating in the incident are arrested on suspicion of being perpetrators of violence. This prompted the study of the problem of dual arrests, their consequences, and how they can be prevented. Dual arrests for domestic violence were also at one point recognised as a problem in the Republic of Croatia. Before outlining current knowledge on dual arrests in practice, first the normative framework for arrest in misdemeanour proceedings is presented. The central part of the paper discusses the results of the research on dual arrests conducted in three police stations in the area of the Zagreb Police Department on a sample of all misdemeanour cases initiated under the Act on Protection from Domestic Violence in 2021, representing 33.84 percent of all arrest cases. Dual arrests were established in 46 cases and the rate of double arrests was determined to be 8.65 percent. Some characteristics of the cases in which dual arrests took place are identified, showing, for example, that in the vast majority of cases reciprocity of the form of violence was established and that in over 61 percent of the cases it was violence between marital and extramarital partners. In the concluding remarks, an analysis is given of the reasons that were highlighted as the most important reasons for dual arrests for domestic violence misdemeanours.

Keywords: arrest, dual arrest, dual indictment, domestic violence, misdemeanour procedure

---

* Marin Bonačić, PhD, Associate Professor at the Department for Criminal Procedural Law, University of Zagreb, Faculty of Law, University of Zagreb; marin.bonacic@pravo.hr; ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0001-9951-0921>.

** Hrvoje Filipović, PhD, Ministry of the Interior, General Police Directorate – Police College, Zagreb; hfilipovic@fkz.hr; ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0002-5757-6612>.

*** This work has been supported in part by the Croatian Science Foundation under the project Croatian Misdemeanour Law in the European Context - Challenges and Perspectives (UIP-2020-02-6482).